

บทที่ 4

ผลการศึกษา

สำหรับการนำเสนอผลการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนจังหวัดจันทบุรี ผู้ศึกษาจะนำเสนอผลการศึกษาตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. บริบทพื้นที่ชายแดนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนจังหวัดจันทบุรี
2. สภาพปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรี
3. แนวทางการบริหารจัดการปัญหาความมั่นคงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีตามหลักธรรมาภิบาล

1. บริบทพื้นที่ชายแดนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนจังหวัดจันทบุรี

ลักษณะพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีจะพบว่าพื้นที่ชายแดนเติบโตมาจากการค้าชายแดนเนื่องจากการตั้งพืงพาอาศัยกันระหว่างชุมชนและเมืองต่างๆ ที่อยู่ชายแดน ลักษณะการค้าชายแดนของไทย-กัมพูชาตามแนวชายแดนจังหวัดจันทบุรี เป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตของการประกาศกฎอัยการศึก ส่งผลให้เกิดการค้าที่มีการควบคุมสินค้าทุกประเภททั้งที่จำเป็นไปจนถึงสินค้าที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง โดยมองว่าสินค้านั้นเป็นยุทธปัจจัยที่ไม่สามารถขายได้ในพื้นที่ชายแดน เช่น ยาเสพติด อาวุธสงคราม โดยเน้นควบคุมในช่วงแรกๆ ต่อมาในระยะหลังการควบคุมสินค้านี้ได้ผ่อนคลายลง

หลังจากที่ได้มีการผ่อนคลายการควบคุมสินค้าบางประเภท นำไปสู่การค้าชายกันอย่างไม่อิสระมากขึ้น โดยในช่วงแรกที่มีระบบการค้ากันในพื้นที่ชายแดนเป็นการค้าที่ไม่เป็นทางการและได้มีการปรับตัวสู่การเป็นการค้าแบบเป็นทางการ ภายหลังจากการประกาศนโยบาย “การเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า” ในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

ลักษณะทางการเมือง พื้นที่ชายแดนจะเติบโตขึ้นมาจากภาวะสงครามนำไปสู่การแสดงออกในรูปแบบของความมั่นคงของชาติ การประกาศกฎอัยการศึกในพื้นที่ชายแดน รวมถึงการมีเสรีในการครอบครองอาวุธสงครามซึ่งก่อให้เกิดการมีอิทธิพลตามแนวชายแดน

บริบทพื้นที่ชายแดนไทย – กัมพูชาจากภาวะเศรษฐกิจและการเมืองที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะพบว่าในปัจจุบันจะมีกลไกหลักการค้าเคลื่อนพื้นที่ชายแดนออกมาใน 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ(ชัชยันต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ.2556.101 –104)

- 1) กลไกด้านเศรษฐกิจ ในรูปของการค้าชายแดนจันทบุรี
- 2) กลไกด้านการเมือง ในรูปของการกำหนดจุดผ่านแดนในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรี

1) กลไกด้านเศรษฐกิจ กลไกด้านเศรษฐกิจที่มีพัฒนาการออกมาในรูปแบบการค้าชายแดนจังหวัดจันทบุรีเป็นพัฒนาการทางการค้าในรูปแบบต่างๆ ตามสถานการณ์ในพื้นที่ชายแดน เช่น ในช่วงที่มีการทำสงครามและประกาศเป็นกฎอัยการศึก การค้าในพื้นที่ก็จะเป็นในลักษณะที่ไม่

เป็นทางการ รวมถึงมีการค้าผิดกฎหมายร่วมด้วย รูปแบบการค้าชายแดนในเขตจังหวัดจันทบุรี สามารถสรุปรูปแบบออกเป็น 3 รูปแบบดังนี้

1.1) การค้าแบบตลาดมืด ตัวอย่างของการค้าแบบตลาดในพื้นที่ชายแดน ไทย-กัมพูชา จังหวัดจันทบุรี ที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ได้แก่ ชุมชนบ้านคลองใหญ่เราพบว่าภาวะสงครามตามแนวชายแดนในเขตชุมชนบ้านคลองใหญ่ได้ก่อให้เกิดการค้าชายแดนของชาวบ้าน โดยเริ่มตั้งแต่การค้าขนาดเล็กเกี่ยวกับสินค้าที่จำเป็นในช่วงสงครามซึ่งยังถือว่าเป็นยุทธปัจจัยในการนิยมของฝ่ายความมั่นคง เช่น สินค้าประเภทผงชูรส หรือถ่านไฟฉาย เป็นต้น ชาวบ้านที่เป็นพ่อค้าจะทำการค้าในช่วงสงคราม จะขนส่งสินค้าด้วยตัวเองที่เรียกว่า “การสะพายเป้” การที่การค้าชายแดนแถบนี้เป็นการค้าขนาดเล็ก

การค้าแบบตลาดมืดนั้นถือเป็นการซื้อขายกันระหว่างประชาชนในบริเวณแนวชายแดนของทั้งสองประเทศ รูปแบบการค้าเป็นแบบไม่เป็นทางการหรืออาจเรียกว่าเป็นการค้านอกระบบที่ไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากร นอกจากนี้ อาจมีการแอบแฝงการค้าสินค้าที่ผิดกฎหมายด้วย เช่น อาวุธสงคราม ยาเสพติด เป็นต้น

1.2) การค้าที่ได้รับอนุญาตตามข้อตกลง (Sale on Consignment License) ตัวอย่างเช่นการค้าตามช่องทางที่รัฐอนุมัติตามช่องทางศุลกากร เช่น ช่องทางอนุมัติทางศุลกากรตามมาตรา 5 ทวิ ของพระราชบัญญัติศุลกากรที่ 7 พ.ศ. 2480 ช่องทางการค้ารูปแบบนี้ในกรณีพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีนั้น จะพบว่าเป็นช่องทางการค้าที่เกิดขึ้นมาจากการค้าขนาดเล็กของชาวบ้านตามแนวชายแดนหลังจากที่มีการผ่อนปรนเกี่ยวกับนโยบายที่ถือว่าสินค้าเป็นยุทธปัจจัยในช่วงสภาวะสงคราม ช่องทางการค้าในรูปแบบนี้ทำให้พ่อค้าขนาดเล็กที่อยู่ตามแนวชายแดนสามารถสะสมทุนได้ โดยการขนส่งสินค้าผ่านรถกระบะแทนที่จะเป็นการสะพายเป้ดังเช่น ภาวะสงคราม อย่างไรก็ตามในปัจจุบันการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ในจังหวัดจันทบุรีพบว่าการเข้ามาครอบงำของธุรกิจการค้าขนาดใหญ่ เช่นกลุ่มชนชั้นนำทหาร นักธุรกิจท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี เป็นต้น

1.3 การค้าแบบสากล (normal trade) เป็นการค้าที่อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายในภาวะปกติ เช่น ในภาวะที่ไม่มีสงครามระหว่างชายแดนเกิดขึ้น ในกรณีของชายแดนไทย-กัมพูชา เขตจังหวัดจันทบุรีนั้น จุดเปลี่ยนรูปแบบการค้าจากเดิมมาสู่ระบบการค้าแบบสากลนั้นเริ่มอย่างกว้างขวางเมื่อรัฐบาลสมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ประกาศนโยบายเปลี่ยนสนาามรบเป็นสนาามการค้า ทำให้การค้าระหว่างไทยและกัมพูชาสามารถดำเนินได้ตามปกติโดยไม่ต้องพิจารณาสินค้าส่วนใหญ่ว่าเป็นยุทธปัจจัยเช่นเดิมอีกต่อไป การค้าประเภทนี้เป็นการค้าที่มีการซื้อขายสินค้าผ่านพิธีการทางศุลกากร เป็นการค้าที่มีระเบียบแบบแผนและมีการเสียภาษีอย่างถูกต้อง มีการเก็บข้อมูลเป็นสถิติ อาจอยู่ในรูปของการประกอบค้าของบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลบริษัท ห้างร้านต่างๆ เป็นต้น

สืบเสาะของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

2) กลไกด้านการเมือง กลไกด้านการเมืองในรูปของจุดผ่านแดนจุดผ่านแดนในเขตจังหวัดจันทบุรีนั้นเริ่มต้นจากภาวะสงครามในพื้นที่ชายแดน เนื่องจากภาวะสงครามทำให้มีความต้องการสูงในการใช้สินค้า ดังนั้นจึงนำไปสู่การเกิดขึ้นมาของการค้าชายแดนได้ง่ายอย่างไรก็ดีในการเดินทางเข้า - ออกระหว่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้านั้นจะมีทั้งรูปแบบที่ถูกกฎหมายและรูปแบบ

ที่ไม่ถูกต้องกฎหมาย ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องกำหนดจุดผ่านแดนในการเข้า-ออกให้ชัดเจนเพื่อเป็นการควบคุมผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคงของประเทศ โดยได้มีการกำหนดเป็นจุดผ่านแดนที่ใช้กันอยู่ปัจจุบันสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

2.1) จุดผ่านแดนถาวรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทั้งสองประเทศ และ ยานพาหนะ สามารถสัญจรไปมาเพื่อการค้า การท่องเที่ยว และกิจกรรมอื่นๆ โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลของทั้งสองประเทศ ในส่วนของประเทศไทยนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทยตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ และจะมีผลบังคับใช้เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา ปัจจุบันมีจุดผ่านแดนถาวรทั่วประเทศอยู่ทั้งสิ้น 28 แห่ง

2.2) จุดผ่านแดนชั่วคราวเป็นจุดที่มีการเปิดเพื่อผ่อนผันให้มีการผ่านแดนได้ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะกิจภายในห้วงเวลาที่กำหนดไว้แน่นอน และเป็นกิจกรรมที่ต้องไม่มีผลกระทบด้านความมั่นคงปลอดภัย เมื่อผ่อนผันครบกำหนดเวลา หรือบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว ก็จะปิดจุดผ่านแดนทันที โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวตามความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาการเปิดจุดผ่านแดนของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปัจจุบันมีจุดผ่านแดนชั่วคราวเพียง 1 แห่ง ที่ชายแดนด้านพม่า (ด่านเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี)

2.3) จุดผ่อนปรนเพื่อการค้ามีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านด้านมนุษยธรรมและส่งเสริมความสัมพันธ์ของประชาชนในระดับท้องถิ่น การผ่อนปรนในที่นี้จะอนุญาตให้มีการค้าขายสินค้าอุปโภค - บริโภค และยารักษาโรคที่จำเป็น ซึ่งผู้มีอำนาจระดับท้องถิ่นของทั้งสองฝ่ายได้เห็นชอบร่วมกัน ทั้งนี้การประกาศเปิดจุดผ่อนปรนเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทยก่อนด้วย ปัจจุบันมีจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าทั่วประเทศทั้งสิ้นจำนวน 39 แห่ง(กองการต่างประเทศ.เข้าถึงเมื่อ 22 ธันวาคม 2556)

2.4) จุดผ่านแดนตามธรรมชาติ มีลักษณะเป็นจุดผ่านเข้าออกของประชาชนทั้งสองประเทศ ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่มีกฎหมายมากำหนดดังนั้นจุดผ่านแดนตามธรรมชาติจึงมิได้มีหลักฐานรองรับจากทางราชการของทั้งสองประเทศ สินค้าส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่ผิดกฎหมาย

ในพื้นที่ชายแดนของจังหวัดจันทบุรีในปัจจุบันนั้นจะพบว่า มีจุดผ่านแดนถาวร 2 แห่ง และจุดผ่อนปรนการค้า 3 แห่ง ดังนี้(อิสริวดี ตั้งเกียรติ,2554:23)

แห่งที่ 1 จุดผ่านแดนถาวรบ้านแหลม

จุดผ่านแดนถาวรบ้านแหลม หรือที่เรียกว่าตลาดชายแดนไทย-กัมพูชาบ้านแหลม ตั้งอยู่ที่ตำบลเทพนิมิต อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ติดต่อกับบ้านกรอมเรียง จังหวัดพระตะบอง ในประเทศกัมพูชา จุดผ่านแดนถาวรบ้านแหลมเป็นจุดผ่านแดนที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลของทั้งสองประเทศ ซึ่งคณะรัฐมนตรีประเทศไทยได้มีมติ เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2519 ประกาศให้ตลาดชายแดนบ้านแหลมเปิดเป็นจุดผ่านแดนถาวร ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 จุดผ่านแดนดังกล่าวก่อให้เกิดการค้า การสัญจรไปมา และความสัมพันธ์ที่ีระหว่างประเทศ

จุดเด่นของจุดผ่านแดนบ้านแหลม เนื่องจากเป็นจุดที่มีเส้นทางตรงไปจังหวัดพระตะบองได้ในระยะทางที่ใกล้กว่าจุดผ่านแดนอื่น ซึ่งสามารถใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง ใน

อนาคตคาดว่าจุดผ่อนปรนบ้านแหลมจะเป็นตลาดศูนย์รวมสินค้าจาก 2 ประเทศที่มีขนาดใหญ่ ประกอบกับ หากมีการรวมกลุ่มของประเทศในอาเซียนจะทำให้จุดผ่านแดนบ้านแหลมกลายเป็นสถานที่ซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากับประชาชนกัมพูชากว่าหมื่นครัวเรือน

นอกจากนี้ภาคเอกชนได้ให้ความสนใจและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการพัฒนาจุดผ่านแดนบ้านแหลม ด้วยการเข้าไปลงทุนสร้างตลาด และมีการจัดเตรียมที่จะก่อตั้งลานพักสินค้า รวมไปถึงการจัดสร้างร้านค้าปลอดภาษีขึ้นในพื้นที่ของกัมพูชา เป็นต้น

แห่งที่ 2 จุดผ่านแดนถาวรบ้านฝักกาด

จุดผ่านแดนถาวรบ้านฝักกาด ตั้งอยู่ที่บ้านโสกกรอม จังหวัดไพลิน ตรงข้ามจุดผ่านแดนถาวรบ้านฝักกาดตำบลคลองใหญ่ อำเภอโป่งน้ำร้อน เป็นจุดผ่านแดนที่มีศักยภาพสูงมากในการทำธุรกิจการค้าชายแดนเชื่อมโยงกับเมืองไพลินของประเทศกัมพูชา เนื่องจากมีระยะทางห่างเพียง 20 กิโลเมตร จึงเป็นปัจจัยเอื้อต่อการค้าการลงทุน โดยเฉพาะสินค้าประเภทวัสดุก่อสร้างเพื่อการฟื้นฟูบูรณะเมืองไพลิน ซึ่งเสียหายจากการสู้รบ นอกจากนี้เมืองไพลินยังเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงในด้านพลอยไพลิน ซึ่งเป็นที่ต้องการของพ่อค้าทั้งในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดใกล้เคียงเป็นอย่างมาก

แห่งที่ 3 จุดผ่อนปรนการค้าบ้านซับริ บ้านสวนส้มและบ้านบึงขันธ์ล่าง

จุดผ่อนปรนการค้าบ้านซับริ บ้านสวนส้ม และบ้านบึงขันธ์ล่าง เป็นการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าภายใต้อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ผ่านความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย สำหรับวัตถุประสงค์ของการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าก็เพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น การค้าขายสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค และการสัญจรไปมาของประชาชน จุดผ่อนปรนการค้าจะมีการกำหนดประเภทสินค้า ระยะเวลาเปิด และมาตรการควบคุมการเข้าออก

จุดผ่อนปรนการค้าบ้านซับริและบ้านสวนส้ม เป็นพื้นที่เขตติดต่อยกเว้นระหว่างไทยกับจังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา โดยจุดผ่อนปรนการค้าบ้านซับริตั้งอยู่ที่ ต.ทุ่งขนาน อ.สอยดาว จ.จันทบุรี ติดกับบ้านโกล่าตอง อ.พนมปรีก จ.พระตะบอง ส่วนจุดผ่อนปรนการค้าบ้านสวนส้มตั้งอยู่ที่ ต.สะตอน อ.สอยดาว จ.จันทบุรี ติดกับบ้านสังกะสี อ.พนมปรีก จ.พระตะบอง สำหรับจุดผ่อนปรนการค้าบ้านบึงขันธ์ล่าง อ.โป่งน้ำร้อน จ.จันทบุรี ติดกับบ้านสวายเลงอ.กร็อมเรียงจ.พระตะบอง

จุดผ่อนปรนการค้าทั้งสามแห่งเป็นจุดที่มีการนำเข้าไม้เพื่อทำเฟอร์นิเจอร์ที่สำคัญ และมีอุตสาหกรรมทำเฟอร์นิเจอร์รองรับ นอกจากนี้จุดนี้ยังเป็นจุดที่ส่งออกสินค้าอุปโภคบริโภคและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศกัมพูชา รวมทั้งเป็นการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิต และความสงบเรียบร้อยบริเวณชายแดนอีกด้วย

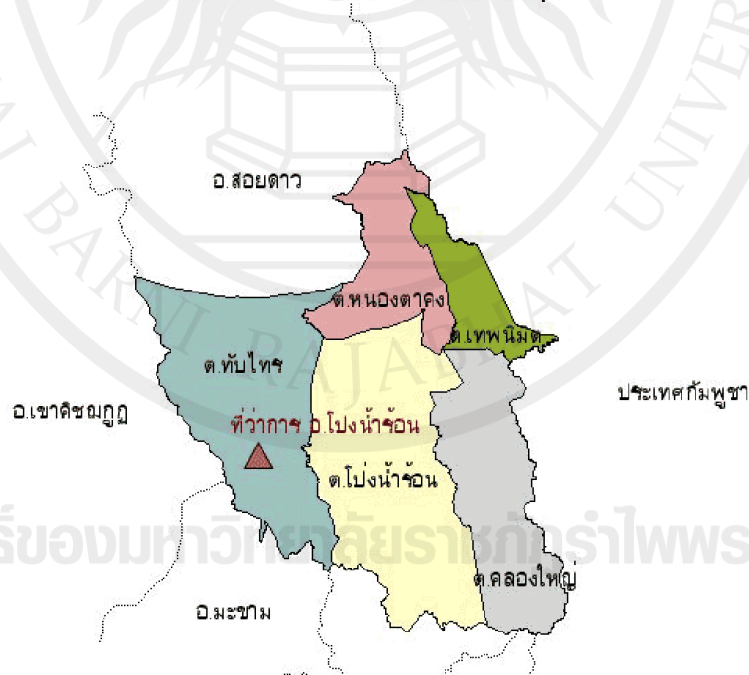
1.1 บริบทของอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีการเล่าสืบต่อกันมาว่าในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ได้มอบหมายให้พระองค์ชายนำกองทัพอจากกรุงเทพมหานครไปปราบพวกแขก ซึ่งก่อการจลาจลที่หัวเมืองพระตะบอง ซึ่งอยู่ในความปกครองของประเทศไทยในสมัยนั้น พระองค์เจ้าชายทรงนำกองทัพอจากกรุงเทพมหานครไปตั้งค่ายพักที่บ้านหลวงภักดี (เก) ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความมานะ อุทิศหาอยู่เสมอ พระองค์เจ้าชายจึงได้เสนอให้เลื่อนยศและฐานันดรศักดิ์เป็น “พลุ่กัมพูชนมระดมภักดี” และตั้งชื่อหมู่บ้านเป็นบ้านหลวง (มะขาม) ในปี พ.ศ.

2445 บ้านพญากัมพูชาได้รับการยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอกัมพูชา และในปี พ.ศ.2494 ขุนประสงค์สุขการี ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรีได้พิจารณาเห็นว่า ที่ตั้งกิ่งอำเภอเดิมไม่เหมาะสมเพราะขาดแคลนน้ำ จึงได้ย้ายไปตั้งที่บ้านโป่งน้ำร้อน ซึ่งเป็นบ้านหมู่ที่ 3 ของตำบลโป่งน้ำร้อน และได้เปลี่ยนชื่อกิ่งอำเภอกัมพูชา เป็นกิ่งอำเภอโป่งน้ำร้อนตามชื่อหมู่บ้านที่ตั้ง เนื่องจากในท้องที่หมู่บ้านนี้มีบ่อน้ำร้อนอยู่แห่งหนึ่งอยู่ใกล้ลำคลองซึ่งเรียกกันว่า “โป่ง” จึงเรียกผสมกันว่า “โป่งน้ำร้อน” และได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอ เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2494 เป็นต้นมา

ปี พ.ศ.2496 ฯพณฯ โกวเดช เดชปฏิยุทธ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยได้เดินทางตรวจราชการและได้พิจารณาเห็นว่าบริเวณที่ตั้งอำเภอไม่สามารถขยายให้เจริญขึ้นได้โดยที่กรมทางหลวงได้ก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินจากจังหวัดจันทบุรีไปยังสระแก้ว ซึ่งผ่านหมู่บ้านทับไทร ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จึงสั่งการให้หาที่ดินเตรียมไว้เพื่อก่อสร้างที่ว่าการอำเภอขึ้นใหม่ริมถนนสายจันทบุรี-สระแก้ว ในปี พ.ศ.2506 ได้รับงบประมาณให้ก่อสร้างอาคารที่ว่าการอำเภอเป็นอาคารไม้ ก่อสร้างอาคารที่ว่าการอำเภอเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น ในวงเงิน 300,000 บาท ณ บริเวณสถานที่ริมถนนสายจันทบุรี-สระแก้ว ที่บ้านทับไทร หมู่ที่ 1 ตำบลทับไทร โดยย้ายที่ว่าการอำเภอเดิมมาอยู่ที่แห่งใหม่ ตั้งแต่วันที่ 22 เมษายน 2508 ในปลายปี พ.ศ.2539 ได้รับงบประมาณจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยเป็นเงิน 6,590,000 บาท เพื่อก่อสร้างที่ว่าการอำเภอหลังใหม่ได้ก่อสร้างแล้วเสร็จ ในปี พ.ศ.2540 และได้ใช้ปฏิบัติราชการตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2540 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน (77จังหวัด.com: ออนไลน์)

อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ภาพแผนที่ 4.1 แสดงอาณาเขต อ.โป่งน้ำร้อน จ.จันทบุรี

อำเภอโป่งน้ำร้อนในอดีตการเกิดสงครามขึ้นในประเทศกัมพูชา มีส่วนอย่างสำคัญต่อการทะลักเข้าสู่เขตแดนประเทศไทยของชาวบ้านกัมพูชา ชาวกัมพูชาบางส่วนเข้ามาแผ้วถางป่าเพื่อให้มีพื้นที่ในการเพาะปลูกพืชไร่ เช่น ข้าว พริกชี้หนู ผัก มะเขือ ฝ้าย ข้าวโพด งา ถั่วลิสง ในพื้นที่ตำบลคลองใหญ่ไม่ได้มีเพียงชาวกัมพูชาที่อพยพหนีภัยสงครามมาจากประเทศกัมพูชา แต่ยังมีคนไทยย้ายถิ่นฐานจากจังหวัดอื่นๆ เช่น นครราชสีมา สุพรรณบุรี ระยอง เป็นต้นที่เข้ามาอาศัยและประกอบอาชีพทำไร่ พวกเขา นำพืชไร่แลกเปลี่ยนสินค้า ข้าวของเครื่องใช้ กับพ่อค้าและต่อมาเมื่อมีถนนตัดเข้าสู่หมู่บ้านและมีรถยนต์ของพ่อค้าสัญจรไปมามากขึ้นทำให้ชาวบ้านเปลี่ยนจากการเพาะปลูกพืชไร่ประเภทเดิม และหันมาปลูกมันสำปะหลัง ข้าวโพด ขายให้กับพ่อค้าแทนการแลกเปลี่ยนสินค้าในแบบเดิม (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ.2556)

ในปัจจุบันความสะดวกสบายในการสัญจรไปของอำเภอโป่งน้ำร้อนทำให้พวกเขาสามารถเดินทางไปมาระหว่าง ตำบล อำเภอ จังหวัดและต่างจังหวัดได้มากขึ้น ในอดีตที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ที่มีที่ดินเพื่อการเพาะปลูกพืชไร่ เปลี่ยนแปลงเป็นพืชสวน เช่น เงาะ ทูเรียน ซึ่งเป็นผลไม้หลักของจังหวัดจันทบุรี แต่เป็นเพราะการมีราคาตกต่ำอย่างต่อเนื่องของผลไม้ชนิดนี้ ทำให้ชาวบ้านเปลี่ยนไปปลูกลำไยพืชสวนเศรษฐกิจชนิดใหม่ที่เกษตรกรชาวอำเภอโป่งน้ำร้อนหันมาขึ้นปลูกและสร้างรายได้อย่างมาก เพราะลำไยมีรสชาติดี หวาน กรอบ เนื้อมาก ทำให้เป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดขนาดใหญ่อย่างประเทศจีนเกษตรกรผู้ปลูกลำไยสามารถกำหนดช่วงเวลาในการเก็บเกี่ยวกับผลผลิตได้ตามความต้องการของตลาด ราคาสูงกว่า 30 บาทต่อกิโลกรัมเมื่อเปรียบเทียบกับ เงาะ มังคุด ลองกอง ที่ตกต่ำอย่างต่อเนื่อง ส่วนชาวบ้านอีกส่วนหนึ่งก็ประกอบอาชีพค้าขายของชำ ขายอาหาร เหมือนชาวบ้านในพื้นที่อื่น ๆ ทั่วไป

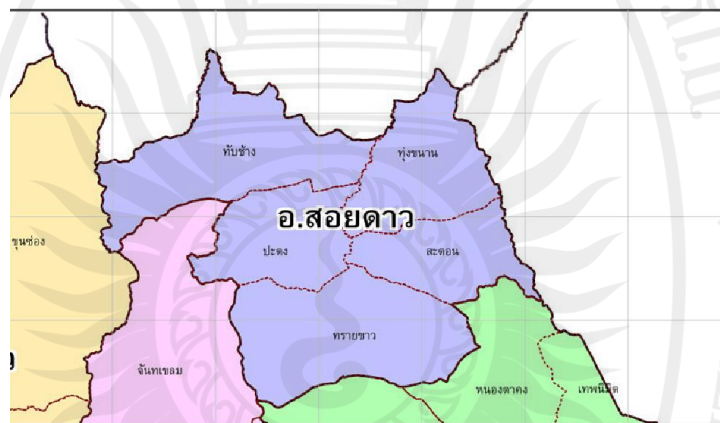
สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอโป่งน้ำร้อนที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชาประกอบด้วย ประกอบด้วย 1) พื้นที่เทศบาลตำบลหนองตากง 2) พื้นที่เทศบาลตำบลคลองใหญ่ และ 3) พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเทพนิมิต

1.2 บริบทของอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

อำเภอสอยดาว เดิมขึ้นอยู่ในเขตการปกครองอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แต่เนื่องจากเขตการปกครองของอำเภอโป่งน้ำร้อนกว้างขวางมาก การติดต่อราชการของราษฎรและให้บริการของทางราชการเป็นไปด้วยความยากลำบาก และไม่ทั่วถึง เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรและอำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรที่อยู่ห่างไกล กระทรวงมหาดไทยจึงได้ประกาศแต่งตั้งกิ่งอำเภอสอยดาวขึ้น โดยมีผลเป็นกิ่งอำเภอตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2531

ต่อมาเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2532 ได้รับอนุมัติเงินงบประมาณจากกรมการปกครองเป็นค่าก่อสร้างอาคารที่ว่าการอำเภอพร้อมบ้านพักข้าราชการ เป็นเงิน 3,818,700 บาท (สามล้านแปดแสนหนึ่งหมื่นแปดพันเจ็ดร้อยบาทถ้วน) โดยก่อสร้างในที่ดินของศูนย์ฯ - ศูนย์ลล ลออสสิทธิกรรมที่ได้บริจาคที่ดิน จำนวน 78 ไร่ เพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างศูนย์ราชการกิ่งอำเภอสอยดาวที่ตั้งอยู่ที่หมู่ 1 ตำบลปะตง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี นอกจากนี้ยังมีผู้มีจิตศรัทธาบริจาค เงินสมทบในการก่อสร้างอีก จำนวน 495,000 บาท (สี่แสนเก้าหมื่นห้าพันบาทถ้วน) และให้เปิดให้บริการประชาชนมาตั้งแต่วันที่ 12 มิถุนายน 2532 เป็นต้นมา

เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2535 ได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะกิ่งอำเภอสอยดาวตามประกาศพระราชกฤษฎีกาฉบับที่ 109 ตอนที่ 45 ลงวันที่ 9 เมษายน 2535 มีฐานะเป็นอำเภอตั้งแต่วันที่ 9 พฤษภาคม 2535 อำเภอสอยดาว มีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ คือ เทือกเขาสอยดาวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของป่ารอยต่อ 5 จังหวัด เขาสอยดาวเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของอำเภอสอยดาวและของจังหวัดจันทบุรี และเป็นแหล่งกำเนิดน้ำตกที่สวยงามมีชื่อว่า น้ำตกเขาสอยดาว มีความสูงถึง 16 ชั้น ปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบดูแลของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว เป็นเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่มากมายหลายชนิด มีป่าไม้ที่สวยงามและสมบูรณ์แห่งหนึ่งของภาคตะวันออก บรรยากาศยามเย็นขณะพระอาทิตย์กำลังตกดินจะสวยงามมาก แสงพระอาทิตย์ส่องลับทิวเขามองจากที่ว่าการอำเภอสอยดาวเป็นภาพที่สวยงามยากที่จะลืมสำหรับผู้ที่ได้พบเห็น

ภาพแผนที่ 4.2 แสดงอาณาเขต อ.สอยดาวจ.จันทบุรี

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว ที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชา ประกอบด้วย ประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 แห่งคือ 1) พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชาน และ 2) พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน

2. สภาพปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนอำเภอโป่งน้ำร้อน และอำเภอสอยดาวจังหวัดจันทบุรี

สภาพปัญหาความมั่นคง ในที่นี้หมายถึง สภาพปัญหาความมั่นคงในภาพกว้าง กล่าวคือ เป็นปัญหาความมั่นคงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรี ซึ่งปัญหาความมั่นคงดังกล่าวจะเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน อันจะนำไปสู่การส่งผลกระทบต่อประเทศชาติโดยรวมภัยด้านความมั่นคงดังกล่าว จะมีผลกระทบต่อการทำงานของรัฐบาลให้สามารถดำเนินการได้อย่างสงบสุข และมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับเพื่อนบ้านอันนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างประเทศซึ่งภัยด้านความมั่นคงในความหมายกว้างนั้นจะหมายความรวมถึงด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม

สำหรับการนำเสนอสภาพปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน ผู้ศึกษาจะขอนำเสนอตามหัวข้อดังนี้

- 2.1 สภาพปัญหาความมั่นคงด้านการเมืองและการทหาร
- 2.2 สภาพปัญหาความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ
- 2.3 สภาพปัญหาความมั่นคงด้านสังคม

2.1 สภาพปัญหาความมั่นคงด้านการเมืองและการทหาร

สภาพปัญหาความมั่นคงด้านการเมืองและการทหาร ผู้ศึกษาจะเน้นการให้ความสำคัญกับความมั่นคงด้านการเมืองใน 2 ประเด็น คือ

1. ประเด็นปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นปัญหาความความขัดแย้งในระดับชาติที่ส่งผลกระทบต่อระดับท้องถิ่น เช่น ปัญหาเส้นเขตแดนอันนำมาสู่การปิดด่านชายแดน การควบคุมพื้นที่ชายแดนโดยใช้กองกำลังทหาร เป็นต้น
2. ประเด็นปัญหาการบริหารจัดการสาธารณสุขระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นปัญหาที่มีแนวโน้มความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องเผชิญปัญหาภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จำกัดและมีความเกี่ยวข้องในเชิงสภาพพื้นที่ที่ติดต่อกันระหว่างประเทศ จึงไม่ได้เป็นเพียงแค่ปัญหาพิบัติภัยเหมือนกับพื้นที่อื่นๆ ทั่วไป

2.1.1 สภาพปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ปัจจุบันความสัมพันธ์ไทยและกัมพูชามีลักษณะตึงเครียดและจะยังคงยืดเยื้อไปสู่ออนาคตหากไม่ได้รับความเข้าใจที่จะนำไปสู่การแก้ไขที่ตรงจุด ทั้งนี้นับตั้งแต่การขยายตัวของปัญหาความขัดแย้งเรื่องปราสาทพระวิหารที่เป็นปัญหาความขัดแย้งที่มีมาอย่างยาวนานซึ่งกลายเป็นประเด็นพื้นฐานอย่างดีที่ถูกใช้เพื่อการปลุกระดมของกระแสชาตินิยมที่เกิดขึ้นในการเมืองไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนับตั้งแต่กลางปี 2551 เป็นต้นมา ซึ่งอาจส่งผลต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทย และอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบด้านความมั่นคงในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และสภาพปัญหาความไม่ชัดเจนของแนวเขตแดน โดยมีเงื่อนไขจากความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนที่นำไปสู่การใช้กำลังทหารระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในระดับชาติแต่ก็ได้ส่งผลกระทบต่อในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นโดยเฉพาะท้องถิ่นภาคตะวันออกซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชาบริเวณจังหวัดจันทบุรี ตราด สระแก้ว ทำให้ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนชายแดน โดยเฉพาะในพื้นที่กรณีศึกษาคือ ชุมชนชายแดนจังหวัดจันทบุรีนั้นต้องประสบกับปัญหาความไม่ไว้วางใจกันซึ่งกันและกัน

สภาพพื้นที่ชายแดนประเทศไทยในจังหวัดจันทบุรีกับประเทศกัมพูชาในจังหวัดพระตะบองและจังหวัดโพลินในอดีตนั้นเป็นพื้นที่ของการสู้รบระหว่างรัฐบาลกัมพูชากับกลุ่มต่อต้านรัฐบาล ทำให้พื้นที่ไม่มีความสงบการอาศัยอยู่ของชาวบ้านในพื้นที่ค่อนข้างลำบาก จนกระทั่งได้มีกองกำลังทหารไทยเข้ามาดูแล เรื่อยมาจนถึงยุคของรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณที่เข้ามาบริหารประเทศจึงทำให้เหตุการณ์สงบลงภายใต้ต้นนโยบายการเปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้า ที่พยายามเปลี่ยนมิติของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจากที่เคยใช้กำลังทางการทหารไปสู่การต่อสู้กันทาง

เศรษฐกิจการค้ามากขึ้นซึ่งมีผลต่อชุมชนชายแดนจังหวัดจันทบุรีโดยตรง ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบ (นายบุญ.สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2557)

หลังจากนั้นชุมชนชายแดนก็อยู่ร่วมกันอย่างสงบมาโดยตลอด เว้นเสียแต่หากมีความขัดแย้งในระดับประเทศก็จะมีผลกระทบต่อชุมชนชายแดนเป็นครั้งคราว เช่น การปิดด่าน การห้ามเดินทางเข้าออก ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมทั้งของไทยและกัมพูชา กล่าวคือ เนื่องจากในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรี และพื้นที่อื่นๆ ในแถบภูมิภาคตะวันออก มีความจำเป็นต้องใช้แรงงานโดยเฉพาะชาวกัมพูชา ให้เข้ามาทำงานโดยเฉพาะชาวสวนที่ต้องการแรงงานเป็นจำนวนมาก สวนเหล่านั้นได้แก่ สวนทุเรียน สวนเงาะ สวนมังคุด สวนยาง สวนลำไย เป็นต้น ดังนั้นหากมีการปิดด่านทำให้แรงงานชาวกัมพูชาไม่สามารถเดินทางเข้า-ออก ได้ทำให้ส่งผลกระทบต่อระบบการผลิตของชาวสวน นอกจากนี้ในพื้นที่ชายแดนก็ยังเป็นจุดที่ชาวบ้านทั้งสองประเทศใช้เป็นจุดซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าอุปโภคบริโภค หากเมื่อใดก็ตามที่มีการปิดด่านก็จะส่งผลให้ชาวบ้านของทั้งสองประเทศเกิดความเดือดร้อน นอกจากมาตรการในการปิดด่านชายแดนแล้ว สิ่งที่สะท้อนถึงความขัดแย้งของทั้งสองประเทศอาจเห็นได้จากการที่ มีการนำกองกำลังเข้ามาควบคุมพื้นที่ตามแนวชายแดน ถือเป็นสถานการณ์ความขัดแย้งที่สะท้อนถึงความไม่ไว้วางใจระหว่างกันในระดับรัฐบาลของทั้งสองประเทศที่ได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นชายแดนในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า (นายบุญ.สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2557)

“ข้างบนทะเลาะกัน ที่สะท้อน เอาปืนใหญ่มาตั้ง”

อย่างไรก็ดีถึงแม้ความไม่สงบและความไม่ไว้วางใจระหว่างประเทศทั้งสองก็ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ที่ติระหว่งชุมชนแต่อย่างใด ชุมชนชายแดนยังคงมีการติดต่อ มีความสัมพันธ์ที่ติระหว่งกันโดยเฉพาะผู้นำในระดับชุมชน ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ หัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่ มีการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีด้วยการเข้าร่วมประเพณีต่างๆ ระหว่างกลุ่มผู้นำ เช่น พิธีแต่งงาน การแสดงความยินดีในโอกาสต่างๆ การร่วมพิธีทางศาสนา เช่น กลุ๊น ฯลฯ เป็นต้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งในระดับประเทศ และจะส่งผลกระทบต่อชุมชนชายแดน โดยที่ในพื้นที่ชุมชนชายแดนเองไม่ได้มีความขัดแย้งกันแต่อย่างใด ประชาชน ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังคงใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างฉันทันที่หนึ่งมีการพึ่งพาระหว่างชุมชนชายแดนกับชุมชนเพื่อนบ้านกันมาอย่างยาวนาน

2.1.2 สภาพปัญหาการบริหารจัดการสาธารณสุขระหว่างประเทศ

1) สถานการณ์และบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสาธารณสุขในภาพรวม

การเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เป็นผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาเชิงทุนนิยมที่ตามมาด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างไร้ขีดจำกัด ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อประเทศต่างๆ เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่เป็นบวก แต่ในขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงก็ได้สร้างความเสียหายให้กับประเทศต่างๆ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นลบด้วยเช่นกัน และผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาได้ก่อให้เกิดปัญหาในรูปแบบใหม่ๆ โดยเฉพาะปัญหาที่เห็น

เด่นชัดก็คือ ปัญหาด้านภัยพิบัติ ซึ่งกำลังเป็นปัญหาที่ได้รับความสนใจของหลายประเทศ และถูกยกระดับให้กลายเป็นปัญหาความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากในรอบทศวรรษที่ผ่านมาเป็นช่วงเวลาที่ภัยพิบัติขนาดใหญ่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก สร้างความเสียหายทั้งต่อชีวิต ทรัพย์สิน ระบบเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่หากคิดเป็นมูลค่าเป็นตัวเงินก็มีมูลค่าเป็นจำนวนมหาศาล ยังไม่นับรวมถึงความเสียหายที่ไม่สามารถประเมินค่าเป็นตัวเงินได้ เช่น สภาพปัญหาทางจิตใจ เป็นต้น (ทวิดา กมลเวชช.2551)

การแก้ไขปัญหาด้านภัยพิบัติที่เกิดขึ้นจะเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบหลักของหน่วยงานภาครัฐ แต่ปัจจุบันพบว่าภัยพิบัติที่เกิดขึ้นได้มีความหลากหลาย ซับซ้อน และมีความรุนแรงเกินกว่าหน่วยงานภาครัฐเพียงภาคส่วนเดียวจะสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้(สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนโยบายต่างประเทศ.2550.น.2) การบริหารจัดการกับปัญหาด้านภัยพิบัติ จึงจำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานแรกที่ต้องเข้าไปแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ดังนั้นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดมาตรการ แนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหา การสร้างความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริหารจัดการภัยให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างความตระหนักและชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต การสร้างความเข้าใจบทบาทของตนในฐานะของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นเป็นอันดับแรก รวมถึงการสร้างความร่วมมือ การเตรียมความพร้อม และความสามารถในการตอบสนองต่อภัยได้อย่างถูกต้องและทันเวลาที่ ก่อนที่หน่วยงานภาครัฐจะเข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือในลำดับต่อไป (ชวงค์ อุบลี.2557.3)

2) บทบาทการบริหารจัดการสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในการบริหารจัดการสาธารณภัย

การจัดการสาธารณภัยของประเทศไทยได้มีการกำหนดโครงสร้างการจัดการและกรอบอำนาจหน้าที่ การดำเนินการจัดการปัญหาด้านสาธารณภัยให้กับหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ดังนี้ (ทวิดา กมลเวชช.2554 : 51-63)

การกำหนดบทบาทหน้าที่ให้กับองค์กรสำหรับการจัดการสาธารณภัยนั้น โดยกำหนดให้การจัดการสาธารณภัยในระดับภูมิภาคมีตัวแสดงหลักทางการจัดการ คือ จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดจะเป็นหน่วยงานหลักที่กำกับดูแลในภาพรวมจัดหาทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นเนื่องจากท้องถิ่นเป็นพื้นที่แรกที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์โดยให้ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้อำนวยการเหตุการณ์ในการบรรเทาสาธารณภัย อย่างไรก็ตามหากปัญหาสาธารณภัยขยายความเสียหายก้าวข้ามขอบเขตพื้นที่การปกครองขององค์กรหนึ่งสู่อีกองค์กรหนึ่งได้ การดำเนินการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้น ให้อาศัยอำนาจการสั่งการจากหน่วยงานปกครองซึ่งอยู่ในระดับเหนือกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นแจ้งความต้องการแก่ผู้อำนวยการอำเภอหรือผู้อำนวยการจังหวัดเพื่อขอความ

ช่วยเหลือในการสั่งการการประสานการจัดการร่วมกันระหว่างจังหวัดกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในลักษณะของการบูรณาการความร่วมมือ

ข้อจำกัดของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ยังขาดมิติ
การมองเห็นที่รอบด้าน โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความเฉพาะหรือมีความพิเศษ เช่น พื้นที่ชายแดนซึ่ง
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นที่ที่ติดต่อกับเพื่อนบ้านประเทศ ดังนั้นจะเกินอำนาจหรือขอบเขต
บทบาทหน้าที่การบริหารจัดการภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจ

3) สภาพปัญหาการบริหารจัดการสาธารณภัยในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรี

จากข้อจำกัดของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ดังกล่าว
ข้างต้นทำให้การบริหารจัดการภัยพิบัติในพื้นที่ชายแดนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประสบกับ
ปัญหาการบริหารงานเนื่องจากความไม่ครอบคลุมของกฎหมายที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ใน
ขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลับต้องทำหน้าที่หรือปฏิบัติงานแบบไม่เป็นทางการเพื่อ
เป็นการแสดงความรับผิดชอบทางต่อสังคมชุมชนในฐานะที่เป็นผู้บริหารของท้องถิ่นที่มาจากกา
เลือกตั้ง

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดของกรณีภัยพิบัติที่เกิดขึ้นซึ่งไม่ได้อยู่ภายใต้อำนาจการบริหารจัดการของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนกลับต้องเข้าไปให้
ความช่วยเหลือ เนื่องจากเป็นเรื่องของการคำนึงถึงหลักมนุษยธรรมมากกว่าการคำนึงถึงบทบาท
หน้าที่ หรืออำนาจตามกฎหมาย รวมถึงการคำนึงถึงความสัมพันธ์ที่ตระหว่งผู้นำในระดับท้องถิ่นของ
ทั้งสองประเทศในการประสานงาน และการทำงานร่วมกัน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทำให้
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือต่างๆ ที่เป็นเรื่องที่ไม่ได้อยู่ในขอบเขต
อำนาจหน้าที่ ซึ่งในกรณีเหตุการณ์เหล่านี้เป็นเพียงเหตุการณ์บางส่วนที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่
ชุมชนชายแดนเพื่อเป็นการสะท้อนถึงปัญหาการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ ดังเช่น

1) กรณีเหตุการณ์ไฟไหม้ชุมชนชาวกัมพูชาในประเทศกัมพูชา ซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดน
ที่ติดต่อกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย โดยที่หน่วยงานในพื้นที่ของประเทศกัมพูชาไม่มี
ศักยภาพเพียงพอต่อการจัดการภัยพิบัติดังกล่าว ทำให้มีการประสานขอรับการสนับสนุนเครื่องมือ
และความช่วยเหลือผ่านมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยโดยการขอรับการสนับสนุน
เครื่องมือและความช่วยเหลือภายใต้กระบวนการจัดการภัยพิบัติใน 2 ระดับ กล่าวคือ

ขั้นของการเผชิญภัย ชุมชนชาวกัมพูชามีความต้องการเครื่องมือดับเพลิงที่มีประสิทธิภาพ
เนื่องจากภัยพิบัติที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องมีการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว ดังนั้นภายใต้ระยะเวลาที่จำกัด
ประกอบกับการบริหารราชการของประเทศกัมพูชาที่มีลักษณะของการรวมศูนย์ในทุกๆด้าน รวมถึงด้าน
การบริหารจัดการภัยที่เกิดขึ้นด้วย กล่าวคือ เครื่องมือและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ
ภัยไม่ได้มีการกระจายไว้ในระดับท้องถิ่นเหมือนดังเช่นประเทศไทย การจะขอรับการสนับสนุนรถน้ำ
ดับเพลิงก็ต้องขอไปยังส่วนกลาง หรือขอรับการสนับสนุนข้ามจังหวัด ดังนั้นกว่าเครื่องมือและ
ทรัพยากรจะเดินทางมาถึงพื้นที่เกิดเหตุก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที รวมถึงปัญหา
อาจจะสิ้นสุดไปพร้อมกับความเสียหายทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมโดยเฉพาะเรื่องของจิตใจของ
ประชาชนดังนั้นทางออกที่ง่ายที่สุดประกอบกับการมีความสัมพันธ์ที่ตระหว่งเจ้าหน้าที่ด้วยกันของทั้ง
สองประเทศจึงทำให้เจ้าหน้าที่ของฝ่ายกัมพูชาเลือกที่จะขอรับการสนับสนุนจากทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ของ

ประเทศไทย มากกว่าการขอรับการสนับสนุนจากส่วนกลางของประเทศตนดังกล่าว คำสัมภาษณ์ที่ว่า (นายบุญ. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2557)

“กฎหมายยึดไม่ได้ก็ต้องยึดหลักมนุษยธรรม”

“ไม่เข้าไปช่วยดับ เกิดไฟรุมมาพื้นที่เราก็ดื้อดร้อนอีก”

ชั้นของการฟื้นฟู หลังจากเหตุการณ์ได้เข้าสู่ภาวะปกติทางหน่วยงานของไทยก็จะเข้าไปให้ความช่วยเหลือโดยคำนึงถึงหลักมนุษยธรรม และการสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการที่จะมีส่วนช่วยให้การทำงาน การประสานงานระหว่างประเทศทำได้ง่ายขึ้น เช่น การมอบสิ่งของเพื่อซ่อมแซมความเสียหาย เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็จะใช้งบประมาณส่วนตัวของผู้นำเป็นหลัก

2) กรณีน้ำท่วมบริเวณจุดผ่านแดนบ้านผักกาด ซึ่งเมื่อน้ำลดทางหน่วยงานของไทย โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะเข้าไปให้การช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น การนำรถบรรทุกน้ำไปช่วยล้างทำความสะอาดหน่วยงานราชการของประเทศกัมพูชาหลังจากเหตุการณ์ได้สิ้นสุดลง หรือการเข้าไปช่วยซ่อมแซมสิ่งที่เสียหายจากกรณีน้ำท่วม เป็นต้น (นายจริง. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2557)

จากสภาพปัญหาการบริหารจัดการภัยพิบัติดังกล่าวข้างต้น พบว่าสะท้อนถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับระเบียบ แนวทางการปฏิบัติที่ให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการทำงาน และหากท้องถิ่นไม่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นก็อาจจะส่งผลกระทบต่อการบริหารงานในอนาคต หรือปัญหาอาจขยายวงกว้างต่อไปได้

ปัญหาภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนจึงเป็นตัวอย่งสะท้อนให้เห็นว่าการแก้ปัญหาความมั่นคงด้านภัยพิบัติที่รัฐบาลกลางจำเป็นต้องวางแนวทางในการบริหารจัดการให้มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ รวมไปถึงการทบทวนด้วยการศึกษาข้อเท็จจริงของสภาพปัญหาในพื้นที่มากกว่าการประยุกต์ตัวอย่างการบริหารจัดการของต่างประเทศมาใช้กับประเทศไทยซึ่งอาจมีบริบทที่แตกต่างกัน เพื่อให้การแก้ปัญหาและการดำรงชีวิตของชุมชนชายแดนมีความสงบสุข และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนเองก็สามารถทำงานได้อย่างไม่มีข้อกั้ววล

2.2 สภาพปัญหาความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาความมั่นคงด้านเศรษฐกิจในที่นี้จะหมายถึง การดำเนินการของรัฐที่เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อความสำคัญเกี่ยวกับการเงินของรัฐ ทรัพยากร รายได้ของประชากรและรายได้ของประชาชาติซึ่งรัฐจะนำรายได้เหล่านี้มาใช้ในการทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง และให้ประชากรของชาติมีฐานะอันสมบูรณ์พูนสุขด้วยโดยที่ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่มีความแตกต่างเหลื่อมล้ำกันมากนักประเทศสามารถรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ มีระบบภาษีอากรที่เหมาะสมและเป็นธรรม ภัยความมั่นคงด้านเศรษฐกิจนี้จะส่งผลกระทบต่อสภาพชีวิตความเป็นอยู่ประชาชนของประเทศโดยรวมเพื่อให้ประชาชนมีการสร้างรายได้ มีฐานะทางเศรษฐกิจ ที่ไม่แตกต่างกัน มีความเป็นธรรมเท่าเทียมในทางเศรษฐกิจ โดยมุ่งหวังให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างสมดุล พอเพียง และดำรงชีพได้อย่างมีความสุข ในขณะที่เดียวกันจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทางด้านเศรษฐกิจในมิติใดมิติหนึ่งในพื้นที่ และส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศก็จะถือเป็นความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจในแง่หนึ่งด้วย

จากนิยามความหมายของปัญหาความมั่นคงด้านเศรษฐกิจดังกล่าวจะพบว่า ปัญหาหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้ของรัฐทำให้รัฐไม่สามารถเก็บภาษีเพื่อมาพัฒนาบ้านเมืองให้เกิดความเจริญและกระจายความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจได้ และในระยะยาวรัฐอาจไม่สามารถรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจโดยรวมได้ หากปัญหาเหล่านี้เกิดการขยายตัวในวงกว้าง เช่น ปัญหาการฟอกเงิน ปัญหาลักลอบนำสินค้าผิดกฎหมายเข้าประเทศ หรือสินค้าที่ไม่ผ่านระบบภาษีของประเทศ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกิดมาจากปัญหาหลักคือ การตั้งบ่อนการพนันในพื้นที่ชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาจะนำเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของบ่อนคาสีโนในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีดังนี้

2.2.1 ปัญหาบ่อนการพนันชายแดนในประเทศเพื่อนบ้าน

ปัญหาบ่อนการพนันเนื่องจากประเทศกัมพูชาได้มีนโยบายในการสร้างบ่อนการพนันหรือบ่อนคาสีโนขึ้นตามแนวชายแดนรอบบ้าน ทำให้สมาชิกในชุมชนชายแดนเห็นว่าการเปิดบ่อนเสรีในประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นการเล่นการพนันที่กฎหมายไทยไม่สามารถดำเนินการเอาตนมารับผิดได้ มีหน้าเข้าประเทศกัมพูชายังอนุญาตให้คนไทยสามารถเข้าไปเล่นพนันในบ่อนได้ ประกอบกับการเกิดของบ่อนคาสีโนเป็นของใหม่ นอกเหนือจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันทำให้คนในชุมชนทั่วไปรู้สึกเป็นของใหม่และแปลก พวกตนก็ต้องการไปเล่นพนันและเข้าไปสัมผัสบรรยากาศภายในบ่อนคาสีโน และที่สำคัญสถานที่ตั้งของบ่อนคาสีโนอยู่ใกล้ชายแดนประเทศไทย การเดินทางเข้าไปเล่นพนันในบ่อนคาสีโนจึงสะดวกมาก คนในชุมชนไม่ว่าฐานะใดๆ ไม่ว่าจะฐานะรวยหรือจน ก็สามารถเข้าไปสัมผัสหรือเล่นพนันในบ่อนคาสีโนได้หมดทุกคน (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ.2556.144) จากปัญหาบ่อนการพนันดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ดังนี้

บ่อนคาสีโนบริเวณชายแดนจังหวัดจันทบุรีเป็นบ่อนที่ตั้งอยู่ในเขตของประเทศกัมพูชาตั้งนั้นจึงมีความเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ เนื่องจากมีนักเล่นพนัน รวมถึงนักท่องเที่ยวหรือบุคคลทั่วไปเดินทางเข้าออกระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง จากการสัมภาษณ์ของคณะผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า บ่อนคาสีโนบริเวณชายแดนจังหวัดจันทบุรีอาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศได้ 2 เรื่อง กล่าวคือ การลักลอบเข้าออกประเทศและการฟอกเงิน (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ.2556.150 – 152)

1) การลักลอบเข้าออกประเทศ

การลักลอบเข้าประเทศที่เป็นปัญหาความมั่นคงของประเทศเกิดขึ้นจากการจัดรถของบ่อนคาสีโนให้บริการกับผู้โดยสารเพื่อสะดวกในการข้ามชายแดนเข้าไปเล่นการพนัน กล่าวคือนักเล่นพนันที่มากับระบบรถทัวร์หรือในบางกรณีก็ผู้เล่นนำรถส่วนตัวมาจอดไว้ในท่าจอดรถที่ทางบ่อนได้จัดเตรียมไว้ให้ในเขตชายแดนไทยในกรณีที่ผู้เล่นระดับ V.I.P ซึ่งมีที่จอดรถของบ่อนโดยตรง หลังจากนั้นทางบ่อนคาสีโนจะจัดรถพิเศษสำหรับการเดินทางข้ามไปกัมพูชา การใช้รถข้ามพรมแดนเช่นนี้ ทางบ่อนต้องมีการติดต่อกับทางราชการเพื่อให้การผ่านด่านสะดวก โดยที่นักเล่นพนันไม่ต้องใช้พาสปอร์ตหรือบอร์ดเดอร์พาส ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ที่จะมีการลักลอบเข้า-ออกประเทศโดยผิดกฎหมาย ซึ่งหมายรวมถึงการนำเอาสินค้าผิดกฎหมายหรือยาเสพติดเข้ามาในประเทศด้วย (นายนิยม: สัมภาษณ์ 6 ธันวาคม 2556)

การลักลอบเข้าประเทศอีกช่องทางหนึ่ง คือ การผ่านชายแดนหลังเวลาเปิด-ปิดด่านชายแดนตามกฎหมาย เช่นในกรณีของด่านชายแดนบ้านฝักกาด ตามมติคณะรัฐมนตรีให้มีเวลาเปิดปิดตั้งแต่ 07.00 น. - 20.00 น. ต่อมาเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2556 ได้ปรับเวลาเปิด-ปิด มาเป็น 06.00 น. - 22.00 น. อย่างไรก็ตามในการเล่นพนันในบ่อนคาสีโนนั้น ช่วงที่มีการเล่นค็อกเป็นช่วงเวลากลางคืน เนื่องจากนักเล่นพนันนั้นส่วนใหญ่จะมีลักษณะที่สำคัญคือ “คนเล่นนอนดึก ตื่นสาย” ในขณะเดียวกันช่วงเวลากลางคืนก็เป็นช่วงที่บ่อนคาสีโนถือว่าเป็นช่วงที่มีโอกาสเอาชนะนักเล่นการพนันได้ดีที่สุดจากการที่นักเล่นพนันอ่อนล้ามาตลอดวัน การใช้เวลากลางคืนของบ่อนคาสีโนทำให้จำเป็นต้องมีการข้ามแดนเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด ซึ่งการข้ามแดนจะเป็นการผ่านช่องทางที่เรียกกันในท้องถิ่นว่า “ช่องรูหนู” การผ่านช่องนี้จึงมีโอกาสที่จะลักลอบของคนและสินค้าผิดกฎหมายเข้าประเทศได้โดยง่าย (นายชัย : สัมภาษณ์ 15 กรกฎาคม 2556)

2) การฟอกเงิน

รายได้ที่เป็นจริงของบ่อนคาสีโนที่เกิดจากการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพจากการบริหารจัดการการเล่นพนันตามเครื่องเล่นเป็นหนึ่งในรายได้ที่สำคัญหรือเป็นรายได้ที่เรียกว่ารายได้บนพรหม เป็นรายได้ที่ขอธรรมของผู้ประกอบธุรกิจบ่อนคาสีโน แต่แหล่งรายได้ที่สำคัญอีกประเภทหนึ่งที่ผู้วิจัยค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ กล่าวคือ กิจกรรมทางธุรกิจที่ถือเป็นรายได้หลักอีกประการของบ่อนคาสีโนซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคง คือ ธุรกิจการฟอกเงิน ระหว่างผู้นำเงินมาฟอกหรือเจ้าของบ่อนคาสีโน และผู้นำเงินมาฟอกส่วนใหญ่เป็นนักการเมืองที่นำเงินผิดกฎหมายมาเปลี่ยนให้เป็นเงินถูกกฎหมาย เงินที่ผิดกฎหมายมักเป็นเงินที่มาจากการค้ายาเสพติด โดยมีกระบวนการฟอกเงินที่เริ่มจากการพูดคุยตกลงกันถึงเรื่องจำนวนเงินที่จะฟอก วันเวลาที่ฟอก หลังจากนั้นจะมีการจัดเตรียมไฟหรือ “การทำไฟ” ไว้สำหรับการฟอกเงินโดยเฉพาะ เมื่อผู้ต้องการที่จะฟอกเงินเดินทางมาถึงบ่อนคาสีโน ทางบ่อนคาสีโนจะเตรียมห้องเล่นพนันไว้โดยเฉพาะหรือในลักษณะจัดเป็นห้องระดับบุคคลสำคัญ (V.I.P.) หลังจากนั้นจะเริ่มเล่นพนันไฟที่เตรียมไว้ มีการบันทึกภาพด้วยกล้องวงจรปิดประกอบเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่ามีการเล่นไฟจริง

สำหรับเหตุผลที่ต้องมีการบันทึกภาพประกอบคือ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือที่เราเรียกสั้นๆ ว่า “ปปง.” ไม่เชื่อว่านักพนันที่เล่นพนันในบ่อนคาสีโน สามารถเล่นพนันได้เงินเป็นจำนวนครั้งละมากๆ ได้ ซึ่งแต่เดิมนักพนันผู้ใดที่นำเงินข้ามฝั่งเข้ามาในเขตรับผิดชอบของราชอาณาจักรไทยจำนวนมากๆ ปปปง. จะทำการยึดหรืออายัดเงินดังกล่าวไว้ และทางเจ้าหน้าที่จะทำการสืบสวนการได้มาของเงินดังกล่าวอย่างละเอียด มาตรการดังกล่าวทำให้นักพนันหลายคนถูกดำเนินคดีตามกฎหมายไทยและถูกยึดทรัพย์ บทเรียนดังกล่าวทำให้ทั้งนักพนันและเจ้าของบ่อนคาสีโนได้มีการปรับเปลี่ยนหาแนวทางเพื่อทำให้การฟอกเงินไม่เกิดจุดอ่อนให้เจ้าหน้าที่รัฐของไทยสามารถจับผิดหรือสังเกตความผิดปกติกระบวนการฟอกเงินดังกล่าวได้ ทำให้การเล่นพนันที่ผู้เล่นพนันเล่นพนันได้จึงเป็นเรื่องของการได้เสียกันระหว่างบ่อนคาสีโนและนักพนันเป็นเรื่องปกติทั่วไปเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น เกมพนันไฟนั้นบ่อนคาสีโนจะสร้างภาพว่าบ่อนคาสีโนแพ้พนัน หลังจากนั้นจะออกเป็นสลิปเงินของบ่อนคาสีโนให้กับผู้เล่นพนันแสดงถึงจำนวนเงินที่เล่นได้ โดยเจ้าของบ่อนคาสีโนจะได้ส่วนต่างร้อยละ 10 ของจำนวนทั้งหมดที่ทำการฟอก นอกจากนี้ในแต่ละปี ผู้ที่นำเงินมาฟอกในบ่อนคาสีโนยังมีการแบ่งเงินพิเศษให้เจ้าของบ่อนคาสีโนอีกส่วนหนึ่ง

กระบวนการพอกเงินนั้นสอดคล้องกับการอำนวยความสะดวกโดยการให้บริการรถ V.I.P. เข้าไปยังบ่อนคาสิโนซึ่งนักเล่นการพนันไม่ต้องผ่านการตรวจจากเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจ เมื่อนำรถมาจอดยังสถานที่รับฝากรถของบ่อนคาสิโน ทางบ่อนคาสิโนจะมีรถ V.I.P.ไว้คอยบริการรับ-ส่งจากลานจอดรถไปยังบ่อนคาสิโนได้โดยสะดวก หรือในบางกรณีก็สามารถนำรถส่วนตัวเข้าไปยังบ่อนคาสิโนได้โดยการติดต่อผ่านเจ้าของบ่อนคาสิโนไว้ล่วงหน้า

จากกระบวนการดังกล่าว ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบทั้งในแง่ของกลุ่มคนผู้ลักลอบเข้าออกประเทศ หรือกรณีการลักลอบนำสิ่งผิดกฎหมาย สินค้าหนีภาษีเข้าออกได้โดยไม่สามารถทำการตรวจตราความถูกต้อง จึงนำมาซึ่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ (นายการ: สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2556 และวันที่ 6 พฤศจิกายน 2556)

ถึงแม้ว่าปัญหาดังกล่าวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่ได้รับผลกระทบโดยตรง ทั้งในด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือด้านเศรษฐกิจ สังคม ของท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ดีท้องถิ่นก็ยังคงเหมือนพื้นที่ที่เป็นทางผ่านของปัญหาและใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นช่องทางการกระทำผิด ดังนั้นหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดมาตรการในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นได้ ภายใต้บทบาท อำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ก็จะถือว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนช่วยในการติดตาม เฝ้าระวังปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศในระยะยาวได้

2.3 สภาพปัญหาความมั่นคงด้านสังคม

ปัญหาความมั่นคงด้านสังคม ในที่นี้จะหมายถึงความถึง สถานการณ์ที่เป็นภัยส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน มีผลกระทบต่อจิตใจ ศีลธรรม และวัฒนธรรมอันดีของสังคม ความภาคภูมิใจในความเป็นชาติและยึดมั่นในอุดมการณ์ชาติ ท่ามกลางการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะการอยู่ร่วมกันกับวัฒนธรรมของชุมชนชายแดนกับชุมชนของประเทศเพื่อนบ้าน

ผู้วิจัยจะนำเสนอสภาพปัญหาความมั่นคงด้านสังคมที่เน้นในมิติปัญหาด้านแรงงาน ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาต่างๆ ตามมา โดยผู้วิจัยจะนำเสนอในประเด็นต่างๆ ดังนี้

2.3.1 สภาพปัญหาแรงงานในพื้นที่ชายแดนจันทบุรี

2.3.2 ผลกระทบที่เกิดจากปัญหาแรงงาน ที่เป็นปัญหาความมั่นคงด้านสังคม

2.3.1 สภาพปัญหาแรงงานในพื้นที่ชายแดนจันทบุรี

สถานการณ์ของ “แรงงานต่างด้าว” เกิดจากการเคลื่อนย้ายของแรงงานจากประเทศหนึ่งสู่อีกประเทศหนึ่ง โดยมีลักษณะความสัมพันธ์กับอีกสังคมและหรืออีกวัฒนธรรมหนึ่ง โดยผ่านการว่าจ้างแรงงาน ซึ่งการเคลื่อนย้ายลักษณะดังกล่าวนี้เกิดขึ้นในแทบทุกพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ชายแดน ตัวเลขจำนวนของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทยปี พ.ศ.2555 จำนวนแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานทั่วราชอาณาจักร(ข้อมูล ณ เดือน ธันวาคม 2555) มีจำนวนทั้งสิ้น 1,133,851 คน โดยลดลงจากปีก่อน จำนวน 816,799 คน คิดเป็นร้อยละ 41.87 โดยแยกเป็น แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมาย มีจำนวน 940,531 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 262,292 คน คิดเป็นร้อยละ 38.67

และแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย มีจำนวน 193,320 คน ลดลงจากปีก่อน จำนวน 1,079,095 คน คิดเป็นร้อยละ 84.81(สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว, 2555)

สำหรับในช่วงปี 2553-2554 แรงงานต่างด้าวที่ได้เข้ามาในไทยส่วนใหญ่จะเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย แต่ต่อมาในปี 2555- มิถุนายน 2557 แรงงานต่างด้าวจะเข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมายมากขึ้น ดังที่แสดงในแผนภาพที่ 1 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะภาครัฐกิจเอกชนให้ความร่วมมือกับภาครัฐมากขึ้น

ตารางที่ 4.1 :แรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานได้ตั้งแต่ปี 2553 – มิถุนายน 2557

ปี	แรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาต (คน)	เข้าเมืองถูกกฎหมาย	เข้าเมืองผิดกฎหมาย
2553	1,335,155	379,560	955,595
2554	1,950,650	678,235	1,272,415
2555	1,133,851	940,531	193,320
2556	1,183,835	1,155,826	28,009
2557	1,559,909,	1,539,802	20,107

ที่มา : (สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว, 2557)

ที่ผ่านมาประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาการขาดแคลนแรงงานมาโดยตลอด ซึ่งสาเหตุหลักก็เป็นเพราะแรงงานไทยปฏิเสธที่จะทำงาน จึงต้องมีแรงงานต่างด้าวเหล่านี้เข้ามาทดแทน ทั้งนี้ลักษณะของแรงงานที่เข้ามาอาศัยในประเทศไทย มีการจำกัดความตามมติคณะรัฐมนตรี ปี พ.ศ. 2539ไว้ 4 ประเภท คือ

1) แรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนเพื่อได้สิทธิอาศัยอยู่ชั่วคราว ซึ่งแรงงานเหล่านี้จะต้องผ่านการตรวจสุขภาพก่อนจึงจะขอใบอนุญาตทำงานจากกระทรวงแรงงานได้ โดยได้รับหลักฐานจากหน่วยงานของรัฐ 3 ฉบับ คือ ใบอนุญาตให้พำนักอาศัยชั่วคราว บัตรประกันสุขภาพและใบอนุญาตทำงาน

2) แรงงานต่างด้าวที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ หรือถูกเรียกว่า “กลุ่มพิสูจน์สัญชาติ” ซึ่งเป็นกลุ่มแรงงานที่รัฐบาลวางมาตรการที่จะปรับสถานภาพของแรงงานที่เข้าเมืองผิดกฎหมายมาเป็นแรงงานถูกกฎหมาย โดยผ่านกระบวนการพิสูจน์สัญชาติ

3) แรงงานต่างด้าวเข้าประเทศผ่านบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ MOU ซึ่งเป็นแรงงานต่างด้าวประเภทไร้ฝีมือที่ไทยและประเทศเพื่อนบ้านมีข้อตกลงร่วมกัน ในการนำเข้าแรงงานเหล่านั้นเข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมาย

4) แรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้จดทะเบียน ซึ่งหมายถึงแรงงานเถื่อนที่ทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตซึ่งจำนวนแรงงานต่างด้าวกลุ่มนี้ไม่มีตัวเลขชัดเจน แต่ถือว่าเป็นกลุ่มแรงงานที่สร้างปัญหาให้กับประเทศไทยอย่างมาก

สำหรับพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรี เป็นพื้นที่หนึ่งที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชา หรือมีอาณาเขตติดต่อกับชายแดน ซึ่งมีความจำเป็นในการใช้แรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมากเนื่องจากแรงงานคนไทยปฏิเสธงาน จากการศึกษาที่เขตชายแดนจังหวัดจันทบุรีและพื้นที่ใกล้เคียงเป็นพื้นที่ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่โดยเฉพาะการทำสวนผลไม้ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ซึ่งถือเป็นแหล่งผลไม้ที่สำคัญของประเทศไทย ทำให้กระบวนการผลิตผลไม้ในภาคตะวันออกมีความจำเป็นต้องใช้แรงงานต่างด้าว

ในพื้นที่ชายแดนประชาชนส่วนใหญ่อีกจะมีการทำการเกษตรกรรมทั้งพืชสวนและพืชไร่ พืชที่ชาวบ้านปลูกในพื้นที่ชายแดนส่วนใหญ่ได้แก่ มันสำปะหลัง ข้าวโพด สวนลำไย ยางพารา เป็นต้น โดยในยุคแรกที่เป็นระบบเศรษฐกิจเพื่อส่งออกซึ่งพืชก็จะเป็นใช้แรงงานจากครัวเรือน เมื่อการพัฒนาเข้าไปในพื้นที่ก็ได้ทำให้ระบบการผลิตในชุมชนเดิมเปลี่ยนแปลงไปเป็นระบบการผลิตเพื่อขาย ทำให้ชาวไร่ชาวนาต้องแย่งชิงพื้นที่เพื่อเป็นปัจจัยในการผลิต และการใช้แรงงานจากครัวเรือนดังเช่นอดีตทำให้การผลิตไม่ทันต่อความต้องการของตลาด ทำให้ต้องหันไปพึ่งพียงแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีราคาถูกกว่าแรงงานในประเทศ เช่น ประเทศกัมพูชา เป็นต้นนอกจากความต้องการแรงงานทางการเกษตรแล้ว แรงงานต่างด้าวยังเป็นที่ต้องการของธุรกิจต่างๆ โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออก ซึ่งหันไปใช้แรงงานต่างด้าวทดแทนแรงงานภายในประเทศที่มีค่าแรงในราคาสูง ทำให้ความต้องการด้านแรงงานของประเทศอยู่ในอัตราที่สูง

การเข้ามาทำงานของแรงงานในพื้นที่ชายแดนมีทั้งประเภทเข้ามา-เย็นกลับ และประเภทที่มาอยู่ประจำ ทั้งมาแบบถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ซึ่งการเข้ามาของแรงงานได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในด้านต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนที่เป็นการเกษตรเพื่อการส่งออกเป็นส่วนใหญ่ในด้านต่างๆ สรุปภาพรวมได้ดังนี้(นายตัน.สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2557)

1.ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและธุรกิจ จะส่งผลดีต่อผู้ประกอบการบางกลุ่มที่ได้ประโยชน์จากการจ้างแรงงานต่างด้าวราคาถูก ส่งผลให้แรงงานไทยระดับล่างมีโอกาสได้งานทำน้อยลงทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำ นำมาซึ่งการขยายตัวของเศรษฐกิจโดยรวม แต่หากพิจารณาผลในระยะยาว จะทำให้ประเทศไทยขาดการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยและรวมไปถึงการใช้ทรัพยากร การอุปโภคบริโภค มีการแย่งชิงการใช้ทรัพยากรทำให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจของคนไทยเช่นไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น

2.ผลกระทบด้านความมั่นคง ประเทศไทยยังขาดความสมดุลระหว่างการบังคับใช้กฎหมายแก่แรงงานต่างด้าวและการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่แรงงานต่างด้าวโดยไม่ยึดหลักความมั่นคงทางเศรษฐกิจความมั่นคงของชาติและความมั่นคงของตัวแรงงานต่างด้าวให้เกิดการผสมผสานกันอย่างเหมาะสม

3.ผลกระทบด้านสังคมแรงงานต่างด้าวมักสร้างปัญหาสังคมในการก่ออาชญากรรม ยาเสพติด ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนไทยโดยการที่แรงงานต่างด้าวกระจายอยู่ในทุกอาชีพ ทำให้ยากแก่การควบคุมตรวจสอบ ซึ่งเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติโดยตรง

2.3.2 ผลกระทบที่เกิดจากปัญหาแรงงานที่เป็นปัญหาความมั่นคงด้านสังคม

จากภาพรวมผลกระทบของปัญหาแรงงานต่างด้าวในพื้นที่ชายแดนสามารถนำเสนอปัญหาที่เกิดจากแรงงานต่างด้าวออกเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ที่กล่าวถึงผลกระทบที่เกิดจากปัญหาแรงงานในภาพรวมที่ว่า(นายบุญ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่5กันยายน 2557)

“ภาษีส่งสวนกลาง ทรัพยากรใช้ท้องถิ่น”

1) ปัญหาประชากรแฝง

ประชากรแฝงในที่นี้ หมายถึง ประชากรที่เข้ามาอยู่อาศัย และ/หรือประกอบอาชีพอยู่ในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรี โดยไม่มีการแจ้งย้ายสำมะโนครัว/ทะเบียนราษฎร์ ซึ่งเข้ามาใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นแรงงานชาวกัมพูชาที่เดินทางเข้ามาทำงานในพื้นที่ทั้งที่มาแบบมาเช่ากลับเย็น และมาพักอาศัยในพื้นที่ประจำ

ในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีนั้นจะพบว่ามีการใช้แรงงานต่างด้าวชาวกัมพูชาเป็นจำนวนมากดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้นการนำแรงงานเข้ามาทำงานก็มีทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย การนำแรงงานดังกล่าวเข้ามาทำให้แรงงานมีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรของพื้นที่ เช่น ระบบสาธารณสุข โภค สารอาหาร การ ต่างๆ อาทิ น้ำ ไฟฟ้า ถนน หรือทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่ ทำให้ทรัพยากรในพื้นที่มีไม่เพียงพอต่อความต้องการเนื่องจากการจัดสรรทรัพยากรเป็นการจัดสรรบนพื้นฐานของประชากรในพื้นที่ แต่เมื่อมีประชากรแฝงเข้ามาร่วมใช้ทรัพยากรต่างๆ จึงทำให้เกิดความไม่เพียงพอด้านทรัพยากร รวมทั้งก่อให้เกิดความทรุดโทรมของทรัพยากรบางประเภท เช่น

ปัญหาด้านถนนที่ชำรุดทรุดโทรม เนื่องจากมีการใช้รถบรรทุกขนาดใหญ่ของกลุ่มนายทุนและแรงงานที่เข้ามาลงทุนในพื้นที่ชายแดนทำให้ระบบโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะถนนเกิดการชำรุดเสียหาย ซึ่งทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็ไม่มียกงบประมาณเพียงพอในการที่จะดูแลซ่อมบำรุงให้คงสภาพได้ และก็ไม่มียกอำนาจโดยตรงในการที่จะไปเรียกร้องให้กลุ่มธุรกิจเข้ามารับผิดชอบ (นายต้น,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2557)

ปัญหาการแย่งชิงระบบบริการด้านการสาธารณสุข กล่าวคือ หากมีแรงงานต่างด้าวที่มีความจำเป็นต้องการความช่วยเหลือด้านสาธารณสุขทั้งที่เร่งด่วนและไม่เร่งด่วน ด้วยหลักทางมนุษยธรรมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ต้องเข้าไปดูแลให้ความช่วยเหลือโดยไม่ได้คำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่จะตามมา ซึ่งก็จะส่งผลกระทบต่อประชากรหลักที่ควรได้รับสิทธิของบริการอย่างเต็มที่

ปัญหาประชากรแฝงในอีกรูปแบบหนึ่งที่มีสาเหตุมาจากการแต่งงานกันระหว่างคนไทยกับคนกัมพูชา ทำให้การเดินทางเข้าออกไปมาระหว่างประเทศจึงเป็นเรื่องปกติที่มีการเดินทางไปมาหาสู่กันของคนทั้งสองประเทศ ซึ่งการเดินทางไปมาดังกล่าวได้นำมาซึ่งเชื้อโรคบางอย่าง และได้นำมาแพร่ระบาดสู่คนไทย ดังเช่น กรณีของการปิดศูนย์เด็กเล็กจากโรคปากเท้าเปื่อย ที่มีสาเหตุเกิดจากเด็กที่มีพ่อเป็นคนไทยและแม่เป็นชาวกัมพูชา ซึ่งเด็กดังกล่าวจะได้สิทธิเทียบเท่ากับคนไทย ในระหว่างนั้นก็จะมีการเดินทางไปมาหาสู่กับญาติพี่น้องที่ประเทศกัมพูชา เมื่อกลับมาได้นำเชื้อดังกล่าวเข้ามาด้วยทำให้ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปิดศูนย์เด็กเล็กเป็นการชั่วคราว (นายบุญ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่5กันยายน 2557)

นอกจากนี้ยังมีปัญหาของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่แล้วเข้ามาใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น สัตว์และพืชต่างๆ ที่สามารถนำมาเป็นอาหารได้ แรงงานเหล่านี้เมื่อมีเวลาว่างจากงานและไม่ได้กลับประเทศกัมพูชา พวกเขา ก็จะออกหาวัตถุดิบมาประกอบอาหาร เช่น สัตว์ พืชต่างๆ ทำให้ทรัพยากรเหล่านี้ลดลงและไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนในชุมชน เกิดการแย่งชิง ทรัพยากร และเป็นการทำลายระบบนิเวศที่ชุมชนเคยรักษาเอาไว้ เนื่องจากแรงงานเหล่านี้ก็จะไม่รู้ถึง กติกาของชุมชน หรือการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับความหลากหลายทางชีวภาพเหมือนกับคนในชุมชนเอง

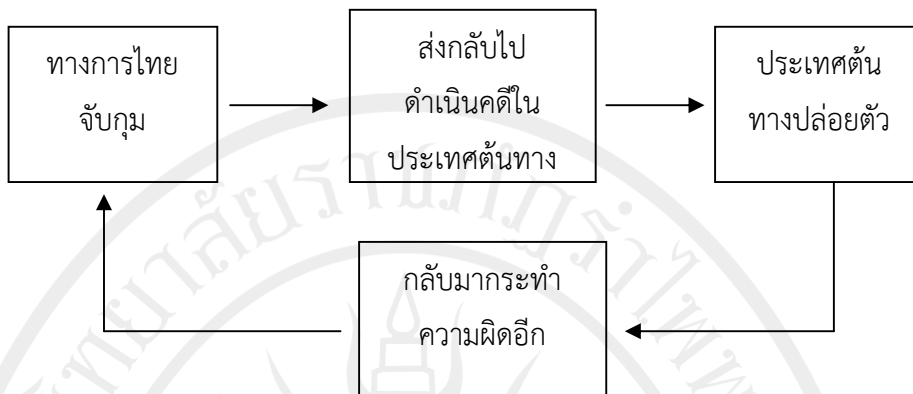
ปัญหาประชากรแฝงดังกล่าวเป็นปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากรของ ประเทศที่หากไม่มีข้อมูลพื้นฐานด้านประชากร ที่จะใช้สำหรับการวางแผนการพัฒนา และการ แก้ปัญหาของประเทศ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มภาระให้กับประเทศที่จะต้องแบกรับปัญหาดังกล่าวอย่าง หลีกเลี่ยงไม่ได้

2) ปัญหาอาชญากรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

จากการที่พื้นที่ชายแดนมีประชากรแฝงที่เข้ามาในรูปแรงงานต่างด้าวเข้ามาอาศัย และใช้ทรัพยากรในพื้นที่ชายแดนทั้งในรูปแบบมาเข้าเย็นกลับหรือมาอยู่หลายวัน ได้ก่อให้เกิดปัญหา อาชญากรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนไทยและกลุ่มแรงงานต่างด้าวด้วย กันเอง กล่าวคือ เนื่องจากการเข้ามาของแรงงานนั้นมีทั้งแบบถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ซึ่งเราไม่ สามารถควบคุมดูแลแรงงานได้ทั้งหมด ประกอบกับลักษณะภูมิประเทศชายแดนก็มีพื้นที่ติดต่อกับ ประเทศเพื่อนบ้านที่สามารถเดินทางเข้าออกโดยเฉพาะช่องทางผิดกฎหมายได้อย่างสะดวก รวมถึง ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจของประชาชนทั้งสองประเทศทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและความ ไม่ปลอดภัยขึ้นแก่ประชาชน

ในอดีตพื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่ที่อำนาจรัฐไม่สามารถเข้าไปควบคุมดูแลได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเราจะเห็นได้จากปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น มักจะไปสิ้นสุดปัญหาในพื้นที่ชายแดน เช่น การลัก ขโมยรถยนต์ที่นำออกไปขายยังประเทศเพื่อนบ้าน กระบวนการขโมยรถยนต์จะมีกลุ่มที่เรียกว่า “กลุ่ม นักบิน” คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ขับรถมาส่งต่อเป็นทอดๆ เพื่อนำออกไปขายยังประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งปัจจุบัน กลุ่มเหล่านี้ลดลง ทำให้ปัญหาการขโมยรถยนต์ก็ลดน้อยลงด้วย (นายบุญ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่5 กันยายน 2557)

นอกจากปัญหาการลักขโมยรถยนต์ไปขายยังประเทศเพื่อนบ้านแล้ว กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็ได้ก่อปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาทะเลาะวิวาท ปัญหาการลัก เล็กขโมยน้อยซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ได้ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยกับชาวบ้านในชุมชนชายแดนที่เป็น คนไทย และเมื่อเกิดปัญหาแล้วทางการไทยก็ไม่สามารถจับกุมตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีให้เกิด ความเชื่อถือได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย กล่าวคือ ภายใต้ออกกฎหมายเมื่อมีการจับกุม ตัวได้ก็จำเป็นต้องส่งตัวผู้กระทำความผิดที่เป็นแรงงานต่างด้าวไปให้ประเทศต้นทางเพื่อดำเนินคดี พอ ทางการไทยส่งตัวไปแต่ประเทศต้นทางกลับไม่ลงโทษดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด หรือดำเนินคดี ด้วยโทษที่ไม่รุนแรง สุดท้ายก็ปล่อยตัวออกมา และก็กลับเข้ามาทำงานในประเทศไทยต่อ สามารถ สรุปรกระบวนการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดที่เป็นแรงงานต่างด้าวได้ดังนี้(นายริจ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2557)

แผนภาพที่ 4.3 แสดงกระบวนการจัดการกับแรงงานต่างด้าวที่กระทำผิด

สำหรับปัญหาด้านอาชญากรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ชายแดนอาจดูเป็นปัญหาที่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติอย่างรวดเร็วโดยตรง แต่หากพิจารณาในระยะยาวแล้วปัญหาดังกล่าวอาจขยายวงกว้างไปสู่พื้นที่ส่วนกลางได้เช่นเดียวกันหากไม่มีมาตรการในการจัดการควบคุมดูแลปัญหาเหล่านี้ที่ดีพอ และหากปล่อยให้ปัญหาเหล่านี้เกิดบ่อยครั้งก็จะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของประเทศได้ เนื่องจากประเทศกัมพูชาไม่มีกระบวนการดำเนินคดีที่ชัดเจน ซึ่งก็จะสร้างความไม่พอใจกับประเทศที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นทางการประเทศไทยได้

3) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าวในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีนั้น ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกิดจากการดำรงชีวิตของแรงงานต่างด้าว ที่มีการอุปโภคบริโภค แต่ไม่ได้มีการเรียนรู้การจัดการกับปัญหา ซึ่งปัญหาดังกล่าวก็คือ ปัญหาขยะ

ปัญหาขยะ ปัญหาขยะในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีที่เกิดจากแรงงานต่างด้าวนั้น เกิดจากการที่แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานและพักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย แต่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกติกาในการใช้ชีวิตที่ถูกต้อง เนื่องจากการอาศัยอยู่ในประเทศกัมพูชาซึ่งเป็นบ้านของพวกเขาไม่ได้มีกติกาที่ชัดเจน ไม่ได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์ของสังคมตามแบบของประเทศที่กำลังพัฒนา ทำให้พวกเขาที่เข้ามาทำงานไม่รับรู้ถึงข้อกำหนด กติกาต่างๆ รวมถึงนายจ้างหรือผู้ประกอบการก็ไม่ได้มีการเข้มงวดในเรื่องเหล่านี้มากนัก จึงทำให้เกิดปัญหาขึ้นในภาพรวมต่อพื้นที่ ซึ่งก็ได้กลายมาเป็นปัญหาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องเข้าไปดูแล ซึ่งกลายเป็นปัญหาและใช้งบประมาณจำนวนมากในการจัดการกับปัญหาขยะ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งที่ว่า (นายริจ.สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2557)

“งบจัดการขยะเทศบาลปีละ 4 ล้านบาท”
 “งบขยะที่ผ่านมาไม่เคยสูงขนาดนี้ ชาวบ้านเราจัดการกันเองได้”

แรงงานต่างด้าวที่ไม่เข้าใจกติกาของประเทศไทยอาจมีสาเหตุมาจากการสื่อสารที่
แรงงานต่างด้าวไม่สามารถอ่านภาษาไทยได้ ดังนั้นป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายแจ้งเตือนที่ทางการไทยได้
จัดทำขึ้นไม่สามารถสื่อสารทำความเข้าใจกับกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่เป็นเขมรได้ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า
(นายบุญ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่5กันยายน 2557)

“เขมรมันอ่านป้ายไม่ออก”

นอกจากการสื่อสารระหว่างกติกาของไทยกับตัวแรงงานต่างด้าวแล้ว กลไกที่สำคัญที่
จะช่วยแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ก็คือ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน เช่น เจ้าของบ้านเช่าที่แรงงาน
ต่างด้าวเข้ามาเช่าอาศัย ซึ่งผู้ประกอบการเหล่านั้นก็ปล่อยปละละเลยไม่ได้สนใจถึงผลกระทบหรือ
ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากปัญหาโดยเฉพาะปัญหาขยะ กล่าวคือ การที่ผู้ประกอบการทั้งที่ใช้
แรงงานต่างด้าวในการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม หรือทางการเกษตร รวมถึงผู้ประกอบการบ้านเช่า
ที่ให้คนงานเขมรเช่าไม่ได้มีการแจ้งให้ลูกจ้างของตนทราบกติกาที่พึงปฏิบัติ รวมถึงกลุ่มแรงงานเหล่านี้
ก็จัดเป็นกลุ่มประชากรแฝง ที่ไม่มีสถานะในการที่จะได้รับบริการสาธารณสุขจากรัฐ ในทางตรงกันข้าม
ประชากรแฝงเหล่านี้กลับสร้างปัญหาขึ้น ซึ่งทำให้รัฐบาลท้องถิ่นต้องเข้ามาจัดการแก้ไขปัญหาด้วยการ
ใช้งบประมาณของประชากรในพื้นที่ ทำให้ประชากรในพื้นที่ต้องมารับภาระในการดูแลรับผิดชอบ
ความเสียหาย หรือผลกระทบที่เกิดจากแรงงานต่างด้าวเหล่านี้ ทั้งๆ ที่ผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงควรจะ
เป็นผู้ที่ได้ประโยชน์จากแรงงานต่างด้าว หรือผู้ประกอบการ

4) ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด

สำหรับปัญหาที่เป็นผลกระทบตามมาจากปัญหาแรงงานต่างด้าวที่สำคัญและส่งผล
กระทบต่อความมั่นคงของประเทศหากไม่มีการสกัดกั้นไว้ในเบื้องต้น โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดนซึ่ง
เป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงในการลักลอบและนำเข้ายาเสพติดผิดกฎหมายได้ง่าย ซึ่งชายแดนภาค
ตะวันออกก็เป็นพื้นที่หนึ่งที่กลุ่มผู้กระทำความผิดกฎหมายใช้เป็นช่องทางในการกระทำความผิด โดยเฉพาะ
เรื่องยาเสพติดที่แอบแฝงนำเข้ามาพร้อมกับแรงงานต่างด้าว และการใช้ยาเสพติดของแรงงานต่างด้าว
เอง เป็นต้น

สถานการณ์เกี่ยวกับการยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีนั้น จะพบว่า
เนื่องจากพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกจังหวัดจันทบุรีจะเป็นพื้นที่เข้า-ออกของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามา
ทำงานในราชอาณาจักรไทยเป็นจำนวนมาก ประกอบกับการเดินทางเข้าออกที่มีลักษณะของภูมิ
ประเทศที่เอื้อต่อการเดินทางทั้งในรูปแบบที่ถูกกฎหมาย และผิดกฎหมาย ทำให้การนำยาเสพติดเข้า
มาภายในประเทศไทยสามารถทำได้ง่ายทั้งนำมากับแรงงาน และการลักลอบนำเข้าโดยตรง ซึ่ง
ก่อให้เกิดการหาซื้อยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนสามารถทำได้ง่ายดังเช่นคำสัมภาษณ์ของกลุ่ม
นักการเมืองในพื้นที่เทศบาลคลองใหญ่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพพื้นที่ที่สามารถเดินทางเข้าออกและ
นำยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยได้ง่าย ดังนี้ (กลุ่มนักการเมืองในพื้นที่เทศบาลคลองใหญ่,สัมภาษณ์
เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2556)“จับรถตู้ระยะยี่ที่เขาเกลือ ผู้หญิงเสียการพนัน”ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้
เห็นว่าการนำเข้ายาเสพติดยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง

สำหรับสถานการณ์ปัญหายาเสพติดสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การใช้
ยาเสพติดของกลุ่มแรงงานต่างด้าวในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออก จังหวัดจันทบุรี และการใช้พื้นที่
ชายแดนภาคตะวันออก จังหวัดจันทบุรีเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดของกลุ่มค้ายาเสพติด

1) ปัญหาการค้ายาเสพติดโดยใช้พื้นที่ชายแดนภาคตะวันออก จังหวัดจันทบุรีเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดของกลุ่มค้ายาเสพติด ที่เกิดขึ้นนั้นสาเหตุหนึ่งก็เนื่องมาจากในประเทศกัมพูชามีบ่อนคาสิโนที่เอื้อต่อการเดินทางเข้าออกของกลุ่มนักเล่นพนัน ดังนั้นในการเดินทางเข้าออกก็จะต้องผ่านระบบการผ่านชายแดนเพื่อไปเล่นการพนันในกัมพูชา โดยทั่วไปจะมีระบบคือ การผ่านแดนที่เป็นทางการโดยพาสปอร์ต หรือที่เรียกกันสั้นๆ ว่า “บัตรเขียว” การผ่านแดนที่เป็นทางการจะมีการกำหนดเวลาตั้งแต่ 7.00 – 20.00 น. นอกจากนี้ยังมีระบบที่ไม่เป็นทางการซึ่งเป็นการลักลอบผ่านแดนไปเล่นการพนันในเวลากลางคืนตั้งแต่ 20.00 น. เป็นต้นไป ซึ่งรู้จักกันในนามว่า “ช่องรูหนู” ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวจะพบว่า การลักลอบนำเข้าสิ่งผิดกฎหมายรวมทั้งยาเสพติดจึงสามารถทำได้ง่ายในพื้นที่ชายแดน (กลุ่มนักการเมืองในพื้นที่เทศบาลคลองใหญ่ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2556)

2) สถานการณ์การใช้ยาเสพติดของแรงงานต่างด้าวแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานอยู่ในพื้นที่ชายแดนในความรับผิดชอบเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทไป-กลับ และประเภทอยู่เป็นรายสัปดาห์ และรายเดือน ซึ่งกลุ่มแรกจะไม่ค่อยมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดมากเท่ากับกลุ่มที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือน เนื่องจากกลุ่มที่มาอาศัยอยู่นอกจากจะมีปัญหาการใช้ยาเสพติดแล้วยังส่งผลให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นซึ่งยาเสพติดที่แรงงานต่างด้าวใช้ก็มีอยู่หลายประเภททั้งที่รุนแรงและไม่รุนแรง เช่น ยาบ้า หรือสุราต่างๆ เป็นต้น

ที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้เข้ามาดูแลในเรื่องนี้ด้วยการตั้งจุดตรวจสกัดร่วมกันระหว่างทหาร ตำรวจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ซึ่งก็สามารถดำเนินการจับกุมหรือตรวจพบสารเสพติดในแรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตามไม่สามารถจะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย และกระบวนการเกี่ยวกับการจับกุมและบทลงโทษดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงทำให้การกระทำความผิดเกิดขึ้นอยู่บ่อยๆ ปัญหาเสพติดที่เกิดจากกลุ่มแรงงานไม่ได้เป็นผลกระทบเพียงด้านเดียว แต่เป็นปัญหาเสพติดยังส่งผลกระทบต่อในด้านอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหาลักขโมย ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น (นายริจ. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2557)

5) ปัญหาโรคระบาด

ปัญหาโรคระบาดเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้นในสังคมระดับโลก อย่างเช่น สถานการณ์โรคที่กลายเป็นปัญหาและกระทบต่อความมั่นคงของประเทศเช่น ไข้หวัดนก ไข้หวัดใหญ่ 2010 โรคอีโบล่า เป็นต้น สถานการณ์ต่างๆ เหล่านี้ได้กลายเป็นปัญหาที่รัฐไทยต้องหันมาให้ความสำคัญโดยเฉพาะระบบการสาธารณสุขที่ต้องทำงานมากขึ้นด้วยการเฝ้าระวัง และติดตามหาแนวทางการแก้ไขปัญหา

สำหรับสถานการณ์ในพื้นที่ชายแดนซึ่งหากไม่มีระบบการควบคุมตั้งแต่ต้นทาง อาจนำมาสู่ปัญหาบานปลายในตอนท้ายได้ หรืออาจจะกลายเป็นการแก้ปัญหาแบบวัวหายแล้วล้อมคอก กล่าวคือ เป็นการแก้ปัญหาเมื่อมีเชื้อโรคได้แพร่ระบาดแล้ว ซึ่งเมื่อถึงเวลานั้นหากมียาในการรักษา ก็จะทำให้ปัญหาสามารถยุติลงได้ แต่ตรงกันข้ามหากโรคระบาดไม่มียาที่จะรักษาได้และมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่กับประชาชนในรัฐ ก็จะทำให้เกิดความเสียหายแก่รัฐที่ไม่ต่างอะไรกับความเสียหายจากการสู้รบทางสงคราม

เนื่องจากพื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่ที่มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งในประเทศเพื่อนบ้านของไทยส่วนใหญ่ระบบการสาธารณสุขยังไม่มี ความทันสมัย จึงมีความเสี่ยงในการเกิดโรคระบาดใหม่ๆ ขณะที่ความเปลี่ยนแปลงของโลกเองทั้งในแง่ของระบบภูมิอากาศ ความไม่สมดุลของระบบนิเวศได้เอื้อให้เชื้อโรคมียุคพัฒนาการที่ดีและสามารถแพร่กระจายได้ดีมากขึ้น ประกอบกับพื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่ที่สามารถเดินทางเข้าออกได้ง่ายทั้งช่องทางที่ถูกกฎหมาย ซึ่งการเดินทางเข้าออกผ่านช่องทางที่ถูกกฎหมายก็ไม่ได้มีระบบในการตรวจสอบ สกัดกั้นการแพร่เชื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีช่องทางที่ไม่ถูกกฎหมายที่มีการลักลอบเดินทางเข้าออก ที่ไม่สามารถเข้าไปควบคุมสกัดกั้น หรือการตรวจสอบโรคจากผู้ที่ผ่านมาเข้าออกทางช่องทางดังกล่าวได้

สำหรับปัญหาโรคระบาดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนที่ผ่านมานี้ในอดีตดูเหมือนว่าจะยังไม่ได้มีความรุนแรงมากนัก แต่ก็มีสถานการณ์ที่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงแนวโน้มที่จะเกิดดังกล่าวข้างต้นตามมาได้ในอนาคต และหากเกิดก็จะกลายเป็นปัญหาของวัวหายล้อมคอก หากถึงวันนั้นเราอาจไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาได้ซึ่งปัญหาคงขยายวงกว้างไปมากเกินกว่าที่จะจัดการ

ตัวอย่างของโรคระบาดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกจังหวัดจันทบุรีเคยปรากฏการระบาดของโรคแต่ไม่ได้เป็นโรคที่ร้ายแรง ดังเช่น กรณีโรคปากเท้าเปื่อย ที่แพร่ระบาดในกลุ่มของเด็กเล็กในศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากในศูนย์เด็กจะมีเด็กที่เป็นลูกของคนไทยกับคนกัมพูชา และมีการได้รับเชื้อโรคมารจากประเทศกัมพูชาเนื่องจากการเดินทางไปมาหาสู่ระหว่างกัน จนมีการติดเชื้อมาและมาแพร่เชื้อในศูนย์เด็กเล็กของประเทศไทย ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า (นายบุญ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่5กันยายน 2557)

“เกิดโรคระบาดปากเท้าเปื่อยกับเด็ก จนต้องปิดศูนย์เด็กเล็กชั่วคราว”

จากตัวอย่างดังกล่าวจะเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการแพร่ของเชื้อโรคสามารถเกิดขึ้นได้ง่าย และปัจจุบันยังไม่มีกลไกในการควบคุม หรือป้องกัน ซึ่งหากเป็นการแพร่เชื้อของโรคที่ไม่รุนแรงก็อาจจะไม่กระทบต่อประเทศมากนัก แต่หากเป็นเชื้อโรคที่รุนแรงก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาในระดับประเทศ และความอยู่รอดปลอดภัยของประชาชนในประเทศได้

3. แนวทางการบริหารจัดการปัญหาความมั่นคงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีตามหลักธรรมาภิบาล

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นที่ผู้วิจัยได้นำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัยนั้น ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการปัญหาความมั่นคงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีตามหลักธรรมาภิบาลใน 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

3.1แนวทางการบริหารจัดการปัญหาความมั่นคงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีตามหลักธรรมาภิบาลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการอยู่

3.2 แนวทางการบริหารจัดการปัญหาความมั่นคงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีตามหลักธรรมาภิบาลที่คาดว่าจะนำไปดำเนินการในอนาคต

Good Governanceหรือหลักธรรมาภิบาลนั้นถูกนำมาใช้เป็นส่วนสำคัญในนโยบายขององค์กรระหว่างประเทศหลายๆ องค์กร ขณะที่ปัจจุบันแนวคิดธรรมาภิบาลไปขยายผลใช้กับการปรับโครงสร้าง และกระบวนการทั้งในองค์กรของรัฐและธุรกิจ สำหรับประเทศไทย เรียก Good

Governance หรือหลักธรรมาภิบาล หรือแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี แนวคิดนี้ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งองค์การภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญ และนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์การ โดยแนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพสู่ประชาชน มุ่งให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงาน การลดการควบคุม ให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมายสถาบันที่ทำหน้าที่บริหารงานภาครัฐนอกจากจะต้องกำหนดบทบาทของตนอย่างชัดเจนแล้ว มีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบ ต่อแนวทางการใช้อำนาจในการดำเนินงาน

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุหลักการของค่านิยม การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ไว้ดังนี้ “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไข เยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน (สุดจิต นิमितกุล 2543,13-24)

สำหรับองค์ประกอบของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนั้นประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ คือ

- 1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายและกฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรือตามอำนาจของตัวบุคคล
- 2) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน โดยมีการให้และการรับ ข้อมูลที่สะดวกเป็นจริง ทันการณ์ ตรงไปตรงมา มีที่มาที่ไปที่ชัดเจน มีกระบวนการตรวจสอบความ ถูกต้องชัดเจนได้ปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก
- 3) หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น การแจ้งความเห็นการได้ สอนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ นอกจากนี้ยังรวมถึงการร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น
- 4) หลักความรับผิดชอบตรวจสอบได้ ได้แก่ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้เป็นการ สร้างกลไกให้มีผู้รับผิดชอบ ตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจ ปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่ แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

5) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

6) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สำนึกในหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ ซื่อสัตย์ อดทน มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของผู้อื่น

3.1 แนวทางการบริหารจัดการปัญหาความมั่นคงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีตามหลักธรรมาภิบาลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการอยู่

การบริหารจัดการปัญหาความมั่นคงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีตามหลักธรรมาภิบาลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนั้น จะพบได้ว่าการนำหลักธรรมาภิบาล คือ หลักคุณธรรม และหลักการมีส่วนร่วมมาใช้โดยผู้วิจัยจะแบ่งการนำเสนอออกเป็น มิติทางด้านการเมืองและการทหาร มิติทางด้านการเศรษฐกิจ มิติทางด้านสังคม เพื่อเป็นแนวทางการรายงานและวิเคราะห์ผลการศึกษา ดังนี้

3.1.1 การนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารจัดการปัญหาความมั่นคงพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรี ในที่นี้หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำหลักคุณธรรมมาบริหารจัดการงานด้านความมั่นคงโดยคำนึงถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ความมีมนุษยธรรมในการให้การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นสำคัญ โดยมิติของปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำหลักคุณธรรมมาใช้ก็คือ มิติทางด้านการเมืองและการทหาร ในประเด็นปัญหาการบริหารจัดการสาธารณสุข หรือภัยพิบัติ เป็นหลักมีรายละเอียดดังนี้

มิติด้านการเมืองและการทหาร ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการนำหลักคุณธรรมมาใช้คือ ประเด็นปัญหาด้านการบริหารจัดการสาธารณสุขระหว่างประเทศ ซึ่งจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มของความถี่และความรุนแรงที่จะเกิดขึ้น ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเผชิญปัญหาภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จำกัดและมีความเกี่ยวข้องในลักษณะเชิงสภาพพื้นที่ที่ติดต่อกันระหว่างประเทศจึงไม่ได้เป็นเพียงแค่ปัญหาสาธารณสุขเหมือนกับพื้นที่อื่นๆ

จากข้อจำกัดทางด้านกฎหมายที่ไม่เอื้อให้การแก้ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ ในขณะที่ปัญหาต้องการการดูแลแก้ไข ดังนั้นท้องถิ่นจึงแก้ปัญหาด้วยการยึดหลักคุณธรรม มนุษยธรรมอันเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่กำลังประสบความเดือดร้อนจากสภาพปัญหาสาธารณสุขหรือภัยพิบัติที่เกิดขึ้น เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยมีได้คำนึงถึงบทบาท หน้าที่ตามกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว ดังคำสัมภาษณ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานด้านนี้โดยตรงดังนี้(นายบุญ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่5 กันยายน 2557)(นายริจ,สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2557)

สิบสิกรั...
“ช่วยกันด้วยหลักมนุษยธรรมอย่างเดียว”

“ผิดถูกไม่รู้ ไม่ช่วยกันจะทำงานร่วมกันต่อไปอย่างไร”

“จะปล่อยให้ไฟไหม้ต่อหน้าต่อหน้าเธอ”

“ไม่ใช่หน้าที่สักอย่าง แต่หากเกิดเหตุมาก็ต้องไป”

การนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารจัดการปัญหาความมั่นคงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีเป็นหลักการหนึ่งตามหลักธรรมาภิบาลในการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการเป็นไปด้วยความเหมาะสมอันจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ และประชาชน การนำหลักการดังกล่าวมาใช้ในครั้งนี้อาจจะขัดกับหลักการของกฎหมายที่มีอยู่บางประการที่ไม่เอื้อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถทำงานได้ แต่เพื่อความถูกต้องและการคำนึงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์แล้วจึงจำเป็นต้องนำหลักคุณธรรมมาบริหารจัดการมาก่อนการคำนึงถึงหลักกฎหมาย

3.1.2 การนำหลักการมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน จังหวัดจันทบุรี ในที่นี้หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารจัดการงานด้านความมั่นคง โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการวางแผน และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นองค์กรที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ซึ่งจำเป็นต้องมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตน

สำหรับมิติของปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ก็คือ มิติปัญหาทางด้านสังคม ในประเด็นปัญหาที่เป็นผลกระทบจากปัญหาแรงงานที่เข้ามาทำงานในพื้นที่ชายแดนเป็นหลัก ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนี้เป็นการเปิดให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนในการจัดการปัญหาร่วมกันดังนี้

1) การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐสำหรับการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐในที่นี้เป็นการมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะมีบทบาทในการสนับสนุนภารกิจของหน่วยงานต่างๆ เช่น

1.1) การมีส่วนร่วมในการทำงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับตำรวจ ผู้นำท้องที่ ในการตั้งจุดตรวจสกัดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ด้วยการสุ่มตรวจแรงงานที่อยู่ในพื้นที่ตลาดชายแดน

1.2) การมีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ ของราชการส่วนกลางด้วยการเป็นผู้ประสานระหว่างส่วนกลางกับประชาชนในพื้นที่ เช่น โครงการในการดูแลความสงบเรียบร้อยภายในชุมชนกันเองด้วยการเป็นหูเป็นตาในการแจ้งข่าวสารกับทางราชการหากมีสถานการณ์ที่อาจมีผลกระทบต่อ ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นต้น

1.3) การมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังปัญหาอาชญากรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนทั่วไป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยการเป็นกลไกในการแจ้งเตือนหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบโดยตรง เช่น การให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อปพร. ทำหน้าที่ในการติดตามดูแลความสงบเรียบร้อย และหากมีความผิดปกติหรือมีเหตุด่วนเหตุร้าย ก็จะมีการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้เข้ามาดำเนินการจับกุมนำตัวผู้กระทำผิดไปลงโทษดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป เป็นต้น

2) การมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจเอกชน การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคธุรกิจเอกชนนั้นจะเป็นไปในลักษณะของการชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนในพื้นที่เพื่อให้รับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นจากแรงงาน และขอความร่วมมือในการติดตาม ควบคุม ดูแลแรงงานในความรับผิดชอบของตน ไม่ให้สร้างปัญหาในพื้นที่ เช่น

2.1) ปัญหาการทิ้งขยะไม่เป็นที่ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาขยะและสิ่งแวดล้อมและเป็นภาระต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการที่จะต้องเข้ามาจัดการปัญหาและใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก เมื่อมีการพูดคุยกับนายจ้าง ทางฝ่ายนายจ้างหรือผู้ประกอบการเองก็จะเข้ามามีบทบาทในการรับผิดชอบต่อปัญหามากขึ้น

2.2) ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรของแรงงาน เนื่องจากในบางครั้งเมื่อแรงงานประสบอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วยกระทันหันหากผู้ประกอบการหรือนายจ้างไม่เข้ามาดูแล ภาระการรักษาพยาบาลบางครั้งท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ต้องแบกรับภาระในบางครั้ง ดังนั้นการที่นายจ้างหรือผู้ประกอบการมีความเข้าใจก็จะเข้ามาดูแลด้วยการเป็นคนที่ยกดูแลเรื่องของค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลแรงงานของตน โดยไม่ทำให้ต้องมากระทบต่องบประมาณของท้องถิ่นในการดูแล รักษาพยาบาล กรณีเกิดอุบัติเหตุ หรือเหตุฉุกเฉิน เป็นต้น

การบริหารจัดการปัญหาทั่วไปไม่ใช่เฉพาะแต่ปัญหาความมั่นคง หากมีการนำหลักการมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้ตั้งแต่กระบวนการแรก เช่น การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน หรือการสร้างความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้การทำงานต่างๆ สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งจะพบว่าในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อประเด็นปัญหาทางด้านความมั่นคง ในฐานะที่เป็นเจ้าภาพที่จะต้องดูแลพื้นที่จึงจำเป็นต้องให้การสนับสนุนภารกิจของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาในพื้นที่เพื่อแก้ปัญหา ซึ่งสุดท้ายทุกฝ่ายก็ได้ประโยชน์ร่วมกัน

3.2 แนวทางการบริหารจัดการปัญหาความมั่นคงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีตามหลักธรรมาภิบาลที่คาดว่าจะนำไปดำเนินการในอนาคต

การดำเนินการแก้ปัญหาความมั่นคงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนที่ผ่านมาจะพบว่ามีผู้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ใน 2 หลักด้วยกัน คือ หลักคุณธรรม และหลักการมีส่วนร่วม ซึ่งก็สามารถดำเนินการจัดการกับปัญหาได้ในระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามยังคงมีปัญหาความมั่นคงบางประการที่ยังไม่สามารถจัดการได้ ซึ่งทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีความเห็นตรงกันว่าในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีภายใต้กรอบของหลักธรรมาภิบาลนั้น ควรมีการนำหลักนิติธรรมมาใช้ร่วมด้วยจากหลักการดังกล่าวข้างต้นที่ได้มีการดำเนินการอยู่

สำหรับการนำหลักนิติธรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะนำมาใช้นั้นผู้วิจัยจะนำเสนอภายใต้มิติของปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข หรือปัญหาบางอย่างที่มีข้อจำกัดที่ไม่สามารถทำให้การบริหารจัดการปัญหาความมั่นคงดำเนินไปได้อย่างราบรื่นได้ ประกอบด้วย มิติความมั่นคง

ทางการเมืองและการทหาร และมิติตามความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจะมีประเด็นปัญหาต่างๆ ที่ยังคงไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักนิติธรรมในที่นี้หมายถึงเป็นการตรากฎหมาย และกฎข้อบังคับต่างๆ สำหรับใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ที่มีความเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของผู้ปฏิบัติงานรวมทั้งสังคม อันจะทำให้เกิดการยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำนาจอใจหรืออำนาจของตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาในประเด็นความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน จึงควรมีการนำหลักธรรมาภิบาลโดยเฉพาะการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาประกอบการวิเคราะห์ผลดังนี้

1) มิติตามความมั่นคงทางการเมืองและการทหารมีปัญหาคความมั่นคงทางการเมืองและการทหารในที่นี้มีความหมายครอบคลุมถึงเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประสบอยู่และควรมีการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการด้วยการนำหลักนิติธรรมมาใช้ก็คือ ปัญหาการบริหารจัดการสาธารณสุขภัยระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้การแก้ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความทับซ้อนในมิติของพื้นที่ กล่าวคือ การเกิดปัญหาสาธารณสุขในพื้นที่ของประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงบริเวณแนวเขตติดต่อกับประเทศไทย ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานแรกที่จะต้องเผชิญกับปัญหาและมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการจัดการกับปัญหาบนพื้นที่ความรับผิดชอบของตน

ในขณะที่กฎหมายไม่ได้มีการกล่าวถึงขอบเขตอำนาจในการปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศด้วย ซึ่งหากเกิดเหตุขึ้นทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยจึงไม่สามารถที่จะเข้าไปแก้ปัญหาหากได้รับการร้องขอจากประเทศเพื่อนบ้านได้ ซึ่งก็จะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีในการประสานการทำงาน การให้ความช่วยเหลือภารกิจในด้านต่างๆ ของทั้งสองประเทศโดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น

ที่ผ่านมาดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาเป็นการแก้ปัญหาโดยยึดหลักคุณธรรม และความมีมนุษยธรรมเป็นหลัก ซึ่งในบางครั้งจำเป็นต้องขัดกับหลักกฎหมายที่มีอยู่ ทำให้เป็นการปฏิบัติงานที่ไม่ถูกต้อง จนเกิดความไม่สบายใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ในระดับท้องถิ่น ดังนั้นแนวทางที่ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนคาดว่าจะนำมาใช้ในการบริหารจัดการปัญหาคความมั่นคงในพื้นที่ก็คือการนำหลักนิติธรรมมาใช้ กล่าวคือ ในการแก้ไขปัญหาที่มีข้อจำกัดของกฎหมายก็จำเป็นที่จะต้องมีการตรากฎหมายให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และปรับปรุงข้อกฎหมายให้มีความทันสมัย ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยจะต้องมีการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานจริง รวมทั้งเสนอข้อจำกัดในการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดน เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย หรือกติกา ให้กับหน่วยงานระดับนโยบาย ที่จะปรับปรุงกติกาในการปฏิบัติงานให้เอื้อต่อเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติสามารถทำงานได้ และไม่เป็นการละเมิดข้อกฎหมายที่มีอยู่

2) มิตិความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มิติความมั่นคงด้านเศรษฐกิจและสังคมนี้จะหมายถึงความถึงปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อมิติเศรษฐกิจ ในลักษณะที่เป็นผลกระทบต่อรายได้ของประเทศ ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ส่วนมิติต่างด้านสังคมจะเป็นไปในลักษณะของการดำรงอยู่ร่วมกันของคนอย่างสงบสุข ไม่มีผลกระทบต่อจิตใจ ศีลธรรม และวัฒนธรรมอันดีของสังคม ท่ามกลางการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะการอยู่ร่วมกันกับวัฒนธรรมของชุมชนชายแดนกับชุมชนของประเทศเพื่อนบ้านดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนในด้านเศรษฐกิจและสังคมที่พบในปัจจุบัน เช่น ปัญหาการพอกเงิน ปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้าผิดกฎหมายหรือสินค้าที่ผ่านระบบภาษีของประเทศ รวมถึงปัญหาการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ได้กลายมาเป็นปัญหาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้ามาดำเนินการ

ที่ผ่านมามีการแก้ไขปัญหขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ กล่าวคือ เป็นการแก้ไขผลกระทบที่ตามมาจากปัญหาซึ่งไม่สามารถจะเข้าไปแก้ไขที่ต้นเหตุของปัญหาได้เนื่องจากมีข้อจำกัดบางประการ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาก็เป็นสิ่งที่เกินขอบเขตอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการได้ ดังนั้นการดำเนินการที่ผ่านมามีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้หลักการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการร่วมมือกันจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น บนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่ จึงไม่สามารถที่จะแก้ปัญหทั้งระบบ รวมไปถึงการแก้ปัญหที่ต้นเหตุได้

สำหรับแนวทางที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคาดว่าจะนำมาใช้ในอนาคตซึ่งจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหได้ทั้งระบบก็คือ การนำหลักนิติธรรม มาใช้ในการบริหารจัดการปัญหา ด้วยการนำกฎหมายที่มีอยู่มาบังคับใช้อย่างตรงไปตรงมา ไม่เลือกปฏิบัติ เคารพศักดิ์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามหลักกฎหมาย ด้วยการติดตามควบคุมเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การตรวจตราบุคคลเข้าออกบริเวณด่านชายแดนก็ต้องกระทำต่อบุคคลที่ผ่านเข้าออกทุกคนอย่างเสมอภาค ต้องไม่เลือกปฏิบัติ เช่น การที่ละเว้นการตรวจตรารถยนต์ที่ผ่านเข้าออกเป็นบางกรณี อาทิ การไม่ตรวจสำหรับรถยนต์ของบ่อนคาสิโนที่วิ่งรับผู้โดยสาร ซึ่งการกระทำดังกล่าวได้กลายเป็นช่องทางให้มีการลักลอบนำเข้าสิ่งผิดกฎหมายได้

จากแนวทางการดำเนินการในการบริหารจัดการปัญหาความมั่นคงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีตามหลักธรรมาภิบาลที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันเป็นการดำเนินการภายใต้หลักคุณธรรม การมีส่วนร่วม และคาดว่าจะนำไปใช้ในอนาคตหากต้องการให้เกิดการแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบควรมีการนำหลักนิติธรรมมาใช้ ด้วยการปรับปรุงข้อกฎหมายให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง รวมทั้งการควบคุมเจ้าหน้าที่ให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งหากนำหลักธรรมาภิบาลในประเด็นดังกล่าวมาใช้ก็จะช่วยให้การแก้ปัญหในการบริหารจัดการปัญหาในพื้นที่ชายแดนจังหวัดจันทบุรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น